

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

257. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1933. évi november 9

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautóval átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56—58. Telefonszámok: kiadóhivatal 92., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Brassót!

A kalandért azok fognak lakolni...

Egy nyilatkozatot közlünk itt, amely Brandsch Rudolf szerkesztésében megjelenő „Die Neue Zeitung” című szász lapban jelent meg.

A nyilatkozatot maga Brandsch szigalja és szóról-szóra így hangzik:

— Hiába óvtalak benneteket. A tegnapi választások valóságos katasztrófa. A mi lelkiismeretünk nyugodt, hogy lapunk útján idejében és eleget figyelmeztettünk benneteket a veszélyre. Ezért aztán azoknak kell viselniük a következményeket, akik tegnapi szavazatukkal ama nemzetiszocialisták mellett foglaltak állást, akik szétzilálást és szakadék felé taszították népiünket.

— A most igénybe vett hazugságok és izgatások messze túlhaladták azt a határt, amelyet mi eddig ismertünk. Tekintettel minderre, mi egyáltalán nem vagyunk felelősek azért a helyzetért, amely a tegnapi nappal kezdődőleg bekövetkezett. Azért a helyzetért, amelybe jutottunk, a felelősség Fabritius klikkjét terheli, de áthárul a Siebenbürgisch-Deutsches Tageblatt-ra is, mert egy követ futtak a nemzetiszocialistákkal. Mi megtettük egyrészt kötelességünket, amikor felvilágosítottuk a népet arról a veszélyről, amely rájuk leselkedik.

— A kalandért azok fognak lakolni, akik szavazatukkal nemzetiszocialistáknak nyilvánították magukat.

Mindenekelőtt nyíltan leszögezzük, hogy mi Brandsch Rudolfot és működését a magyar kisebbségi politika szempontjából kártékony, sőt veszélyes politikusként tartjuk. Jelentékeny része van abban, hogy sohasem lehetett a kisebbségi törekvések és harcokat közös nevezőre hozni. Brandsch Rudolf saját külön elmélete szerint a szász kisebbségi politika érdekében: — magyargyűlölő.

Híve annak a külön elméletnek, amely a német népkisebbség érdekeit csak szeparáltan látja megvalósíthatónak.

Mi most, ha az alkalom megfelelő volna rá, kicsit vele szemben is triumfálhatnánk. Lehet, ha ő is azon dolgozik, hogy a romániai kisebbségek közösen keressék jogaik érvényesülését, a szász tömegek sem csuszának végzetes talajra és nem lesznek a hazugságok, a szédítések olcsó eszközeivé.

Ha a kisebbségek összeteszik a politikai és gazdasági erejüket, mára már komoly tényezői lettek volna az ország politikai és gazdasági életének, mint, a milyenek lehettek széttagolva és anyanyelvükre lettek a szászok is, még nácirobantás nélkül is.

Amit eddig nem tudott elvégezni soha senki, Hitler ezt a művet is befejezte. Meghalt egy sokévszázados népi-erő, szétört egy nagy energia, amelynek csunya elsoványodása ránk is veszteséget jelent.

De tanulságot is!

Azt a tanulságot, amelyet Brandsch Rudolf von le a kockatálók, a gyávák, a hazárdírozók és lelkiismeretlenek felé.

Azok felé, akik játékos kedvvel, örült magvetőkként szórják a mérget, a pusztulást, a leiki kolera rettenetes bacillussal.

Brandschot nem muszáj szeretni, de tanulni azért szabad tőle mindenkinek.

Uj kormányválság fenyeget Franciáországban

Páris, november 8.

Egészen váratlanul, szinte minden előzmény nélkül, az új francia kormány helyzete az utolsó 24 óra alatt válságosra fordult. Az ellenzéki pártok a kormánynyilatkozat felolvasása óta készültek a kormánybuktató nagy harcra. Ezt a harcot azonban a jövő hétre várták Párisban, a pénzügyi javaslatok beterjesztésének és tárgyalásának az idejére. Politikai körökben kialakult már az a meggyőződés, hogy ez a kormány sem tarthatja meg a helyét, mert azokra a nagy kérdésekre, amelyek Daladier-kormányát is megbuktatják, nem tud kielégítő megoldást hozni, ebben az esetben pedig a szocialista-párt és a szélső jobboldal együttes felvonulása csakugy megbuktatja Sarraut kormányát is, ahogyan elseperte Daladiert.

Valószínű, hogy ez a nehéz helyzet ösztökélte arra Sarraut-t, hogy méginkább a szélső jobboldal felé huzódjék s ott keresen olyan csoportokat, amelyeknek a bekapcsolása alátámaszthatja a kormányt. Csakhogy ez a taktika sem vált be, sőt, — amint a következők mutatják, — nemhogy előadta volna, hanem egyenesen meggyorsította a válság kirobbanását. Sarraut ellen az a párt támadt fel, amelyre a kormányt felépítette: a radikális párt. Ennek a pártnak az a csoportja, amely eddig sem helyezte a jobboldal felé való orientálódást, most nyíltan pártot ütött és bejelentette ellenzékbe való vonulását.

A váratlan fordulatra a közvetlen okot Sarraut legutóbbi politikai tanácskozásai és megállapodásai szolgáltatták. A miniszterelnök ugyanis kapcsolatokat keresett és kapott a jobboldali Flandin-csoporthoz és a még jobboldalibb Champetier de Ribes képviselő csoportjához. Ennek a két csoportnak a megnyerésével akarta megszerezni azt a szavaztmennyiséget, amelyre a pénzügyi kérdések tárgyalásánál szüksége volt ahhoz, hogy a siker reményében vegye fel a harcot a szocialisták és a szélső jobboldalakkal szemben. A radikális-párt azonban nem bírta el ezt a megalkuvást, noha Sarraut azzal érvelt, hogy a kormány bukása egyet jelent a szélső jobboldal uralom-

Legutolsó jelentéseink szerint a kormányválság már egészen nyílt s nem lehetetlen, hogy Sarraut még kedden este bejelentsen a maga és kormánya lemondását, mert a szocialista pártból kiszakadt új szocialisták csoportja, Renaudel és Marquet képviselők most ki-alakulóban levő pártja, még akkor sem elég a kormány alátámasztására, ha ígérete szerint Boisson képviselő is kilép a szocialista pártból és a maga néhány képviselőjével szintén felajánlja szolgálatait Sarrautnak.

Izgalmas

Megy, nem megy, meddig marad?

Madgearu pénzügy-miniszter és Vajda miniszterelnök

„nagy nap” Színájában

királyi audienciája a kormánypárt és ellenzék drukkja közepette

Megjelent a Maniu-pártiak lapja Kolozsváron

Szinaja, november 8.

Ugy a kormánypárt, mint az ellenzék egész figyelme és feszült érdeklődése a keddi nap felderültével ismét Színájára szegződött: Vajda miniszterelnök kihallgatása során ma történik meg a belpolitikai helyzet tisztázódása, most dől el a kormány sorsa.

Ennek megfelelőleg Színaja élete kedd reggeltől kezdve éppolyan mozgalmas és izgatott, mint a kormányválságos nagy napokban szokott lenni. A város megtelt politikussal, kormánypártiakkal és ellenzékiekkel egyaránt, akik mind a fejleményeket, a friss értesüléseket lesik az udvar köréből s azok alapján ki nem fogynak a kombinációkból. Megy, vagy nem megy a kormány? Ez a kérdés lebeg a Bukarestből ide áthelyeződött politikai kaptár körül.

A FÉL KORMÁNY SZÍNAJÁBAN

A kolozsvári ünnepségekről jövet Vajda miniszterelnök már kora reggel megérkezett szalonkocsijában a színajai pályaudvarra. Kisérétében van Tilea miniszterelnökségi államtitkár, Voicu Nijescu földmívelésügyi miniszter, Pop Ioan és mások.

A miniszterelnök és kísérete este indult

el Kolozsvárról, ahol ebéd után a kormánynak az ünnepségeken résztvevő tagjai úgynevezett „kis minisztertanácsot” tartottak Vajda lakásán. Elsősorban persze a miniszterelnök királyi kihallgatásával kapcsolatos főbb kérdéseket beszélték meg a résztvevők: Popovici igazságügy-miniszter, Gusti közoktatásügyi, Nijescu földmívelésügyi és Hajeganu erdélyi miniszter, valamint Tilea, Serban és Pop alminiszterek.

A kiszivárgott hírek szerint különösen a konverzióval összefüggő problémákat és az ellenzék magatartását vitatták meg s állítólag, abban állapodtak meg, hogy a liberálisok november 15-ikére tervezett tüntetését semmilyen körülmények között sem engedik meg.

A kora délelőtti órákban ugyancsak Színájába érkezett Bukarestből Madgearu pénzügyminiszter, Mirto közlekedésügyi miniszter és Calinescu Armand belügyi államtitkár. A kormánynak tehát éppen elég tagja van jelen ahhoz, hogy az ellenzék, sőt a kormánypárt egyes körői is biztosra vegyék: mégsem egyszerű „munka-audienciáról” van szó, mint ahogyan ezt a kormányhoz közelálló sajtó hangoztatja. A légkör zavaros, kormánypárti körökben a hangulat hol bizakodó, hol

pedig borulató, aszerint, milyen információk kerülnek ki a miniszterelnök és a miniszterek környezetéből, sőt mi olvasható le arcukról.

A megállapított program szerint előbb Madgearu pénzügyminiszter jelenik meg kihallgatáson. Hangulata az audiencia előtt meglehetősen nyomott, ami, természetesen, bőven ad alkalmat a találgatásokra.

TELJES-E AZ URALKODÓ BIZALMA?

Beavatottak szerint a pénzügyminiszter nem csupán a párisi egyezményről számolt be az uralkodónak, hanem ezzel kapcsolatban ismertette a kormány egész további gazdasági és pénzügyi programját.

A miniszterelnök kihallgatása részben szintén ennek a programnak a végrehajtásával illetőleg az uralkodó idevágó állásfoglalásával áll összeköttetésben. Vajdának ugyanis azt kell tisztáznia számíthat-e az uralkodó teljes bizalmára a trónbeszéd-tervezetben vázolt program végrehajtása terén, vagy sem, avagy csak részben, korlátolt mértékben?

Vannak olyan benyomások, hogy az uralkodó fel sem oeti a kormány levál-

Antinevralgic

DR. NANU MUSCEL

az egyedüli gyógyszer influenza, mig-
rén idegzsák, stb., ellen. Csakis
eredeti csomagolásban árusítják.
Minden dobozban az orvos
jelzésével ellátott 2
kapszula (ostya-
ban) van.

Kapható
gyógyszertárakban és drogériákban

tásának a kérdését, a maga részéről pe-
dig a miniszterelnök csak akkor teszi
ezt, ha úgy tapasztalja, hogy nem él-
vezi a legfőbb alkotmányos tényező
egész bizalmát, illetőleg csak korlátozt
felhatalmazást kap programja keresz-
tülvitelére.

Tekintettel arra, hogy a kormány csak
igen mérsékelt reformokat vett fel öszi
törvényhozási programjába, kormány-
párti körök nem hiszik, hogy a király
kifogást emelne a párt további kormány-
zása ellen.

Másrészt tény az, hogy a kormány nem
egységes a teendőket illető felfogásában
és az ellenzék ebből következtet arra,
hogy ha Vajda miniszterelnök nem kény-
szerül is a lemondásra, már csak egy bi-
zonyos időre kap megbízást, ehelyett pe-
dig valószínűleg inkább választja a mos-
tani távozást, még a parlament megnyi-
tása előtt.

Madgearu Színájába való megérkezte
előtt kormánypárti körök azzal idoköl-
tők optimizmusukat, hogy a kolozsvári
ünnepségek során az uralkodó ismételt
kifejezést adott a miniszterelnökhöz és a
kormányhoz való ragaszkodásának. Ez a
nagy bizakvás azonban később alábbha-
gyott.

MEGINDULT A MANIU-PAR- TIK KOLOZSVÁRI NAP- LAPJA

Igen jelentőségteljes az a körülmény,
hogy annyi halogatás után éppen most,
Vajda miniszterelnök döntő kihallgatá-
sa napján jelent meg Kolozsváron Boila
Zakariás szerkesztésében a Maniu-cso-
port napilapjának, a „România Nouă”-
nak első száma, amely első lapján a
csoport programját ismerteti. Eszerint
Maniu és hívei ortodox, hagyományos
nemzeti belpolitika és latinbarát külpo-
litika mellett törekednek lándzsát. A lap bel-
sejében egyes cikkek a nevezetes Boila-
röpirat hangnemében élesen támadnak
egyes személyeket az udvar környezeté-
ből.

A Patria vetélytársának éppen ebben
az időpontban való megjelenése feltü-
nést kelt és sok magyarázatra ad alkalmat.

GOGA MÁR A VASGÁRDISTÁK- KAL IS TÁRGYAL?

Bukarestbe érkezett jelentések szerint
Goga nemzeti agrárpártjának egy Vidi-
can nevű megbízottja tegnap hosszasan
tárgyalt Kolozsváron Corneliu Zelea-
Codreanu-val, a vaskardák vezérével. A
tárgyaláson állítólag a két párt szoros
együttműködéséről volt szó, amelynek
feltételeiről a Goga-párt vasárnapi vég-
rehajtóbizottsági ülésén döntenek vég-
legesen.

Mintán a napokban arról keringtek hi-
rek, hogy Goga megbízásából Petrovici
volt közoktatásiügyi miniszter Jasiban
Cuzával tárgyalta ugyancsak politikai
együttműködésről, belpolitikai körökben
azt hiszik, hogy Goga próbálja most egy-
befogni a két jobbszélső alakulatot egy
nagy, kormányképes pártba.

A magas adó miatt sztrájkra készülnek a bécsi mozik

Bécs, november 8.

A bécsi nagy mozgósínházak igazga-
tóságai közös értekezletet tartottak, ame-
lyen elhatározták, hogy az ismételt és el-
viselhetetlen adóemelések miatt november
21-én sztrájkba lépnek, ha közben a kor-
mány nem vonja vissza az adóemelésre
kiadott rendeletét. A nagyobb mozgósín-
házak példáját valószínűleg követik a
kisebbek is, mert a mozgalommal közös-
séget vállaltak a filmterjesztők is s így
a kismozik legfeljebb régi filmeket játsz-
hatnának.

Háborus remegés az egész világon

Angliában 5 ezer védőrepülőgépet építenek — Néhány csöpp sav,
amellyel embertömegeket lehet kiirtani

Oroszország minden pillanatban várja a japán támadást

A harmadik háborus veszedelem magja: Ausztria

London, november 8.

Néhány napi viszonylagos szélcsend után a
világpolitika hirtelen újra viharzani kezdett.
Nem is egy, hanem egyszerre három helyről
érkeznek olyan jelentések, amelyek

a közeli véres háború lehetőségének riasztó
szelét hozzák s amelyek a leszerelés sokat
nyaggyított kérdését egyszerre leparancsolják
a diplomáciai színjáték műsoráról, ahol úgy
sem szerepelt eddig sem komolyan.

A legösszetettebb híve a leszerelésnek eddig
kétségek nélkül Anglia volt, amely a legnehezebb
helyzetekben is megtalálta a közvetítés lehetősé-
gét és a kérdésnek néhány lépéssel való
előbbrejutását. Most ugyanebben az Angliá-
ban, — talán nem is egészen váratlanul, — a
fegyverkezési láz kerekedett felül. Az angol
hadügyminisztérium a napokban készült el az-
zal a hatalmas tervvel, amely a fővárosnak
a megvédését célozza az esetleges légi támadás
esetén. A tervet lehetőséget nyújt London-
nak arra, hogy a hétmilliónyi lakosság 40 szá-

zaléka a támadás előtti első 24 órában, másik
negyven százalék pedig a következő 48 óra
alatt elhagyhassa a fővárost és biztonságosabb
helyen telepedjék le.

A tervezet híre nagy megrökönyödést váltott
ki egész Angliában. Egyszerre felcsapott a kér-
dés: Miért van szükség erre? Miért van szük-
ség erre most, amikor Anglia olyan komolyan
akarja a leszerelést s amikor Angliának hinnie
kell, hogy az európai háború lehetőségét sike-
rül kiküszöbölje?

A kérdésre, amely hirtelen nyugtalanságot
és félelmet keltett egész Angliában, a Daily
Mail legújabb száma adta meg a feleletet.

A lap 5000 darab harci repülőgépet követel
a kormánytól, mert — amint kifejti, — An-
glia ebben a pillanatban szinte egészen véd-
etlenül áll s akár Franciaország, akár Né-
metország megtámadhatja és legázolhatja, a
nélkül, hogy akár a tengeren, akár a száraz-
földön komoly ellenállásra találja.

A Daily Mail megállapítása szerint Anglia
a világháború után annyira elhanyagolta biz-
tonságát, különösen az európai államokkal
szemben, hogy ma már szinte teljesen védte-
lenül áll s harc nélkül kell megadnia magát
egy esetleges háború esetén.

A Daily Mail sikeresen felkavarta az angol
polgárság rémületét és fokozta ezt a rémületet
Kerr tengernagy nyilatkozata.

Kerr erőteljesen azonosította magát a Daily
Mail követeleivel s kifejtette, hogy az egyik
európai nagyhatalom olyan ujonnan feltalált
savnak a birtokában van, amelyből néhány
cseppnyi egész embertömegek kiirtására
elég, ha azt repülőgépekről szórják alá.

A tengernagy kijelentette, hogy „nincs abban
a helyzetben, hogy megjelölhesse, melyik nagy-
hatalomról van szó”, értesülése azonban annyi-
ra megbízható, hogy kétség sem férhet hozzá.
Hogyan gondolhatna leszerelésre ilyen körü-
lmények között Anglia?

Moszkvában hadüzenet nélküli japán támadástól félnek

Moszkvából is újra háborus híreket hoznak a
jelentések. E jelentések szerint Molotov, a nép-
biztosok tanácsának elnöke kijelentette:

— Szovjetországnak készen kell állnia
arra, hogy a japán támadás bármelyik pillá-
natban bekövetkezhetik. A szovjetkormány
tudja, hogy Japán esetleg minden hadüzenet
nélkül támad s hogy erre Tokióban már ki-
dolgozták a terveket. Pár nappal ezelőtt né-
hány japán harci repülőgép orosz terület föl-
ött kezdett gyakorlatozni. Japán cáfolja ezt a
tényt, Szovjetországnak azonban gondol-
nia kell arra, hogy a japán repülőgépek nem
véletlenül „tévédtek” orosz terület fölé, éppen
Vladivosztozk környékén.

Newyorkból érkező jelentések kiegészítik a
moszkvai aggodalmat. Ezek szerint a jelentések
szerint

Litvinov Washingtonban az esetleges japán
támadásról folytat tárgyalásokat s állítólag
felajánlotta az Egyesült Államok kormányá-
nak, hogy Vladivosztozkban közös tengeri
hadikikötőt képezzenek ki.

A Japánban folyó események megokolnak min-
den elővigyázatosságot. Abban a pillanatban,
amikor Japánban a háborus párt teljesen te-
hülkerekedik, a háború megkezdődik. Hogyan
szerelhetne le tehát Oroszország és Amerika?

NYUGTALANKODIK A KISAN- TANT IS

Az angol sajtó rendkívüli jelentőséget
tulajdonít Göring római útjának, de a
porosz miniszterelnök látogatása mögött
egészen más indokokat sejt, mint az ed-
digi jelentések, amelyek a leszerelési
tárgyalás továbbfolytatásának az ügyé-
vel hozzák kapcsolatba Göring és Musso-
lini találkozását.

Az angol sajtó úgy tudja, hogy

Mussolini Ausztria ügyét akarja vég-
legesen letárgyalni Németországgal.

Lehet, hogy Mussolini óvni akarja Hit-
lert: ne kísérelje meg Németország
Ausztria erőszakos bekebelezését, mert
ezt Olaszország nem tűrheti el szó nél-
kül s amennyiben Németország az erő-
szak eszközeihez nyúl, úgy Olaszország
azonnal bevonul Ausztriába.

Nem lehetetlen azonban az sem, hogy
Mussolini és Göring között megegyezés
jön létre s ebben az esetben Németor-
szág és Olaszország valamilyen formá-
ban „osztozkodnak”.

Akár az első, akár a második esetről
van szó,

a kisanfant államok és különösen Ju-
goszlávia rendkívüli idegességgel fi-

gyeli a római tárgyalásokat és az ab-
ból keletkező lehetőségeket.

Az angol lapok úgy tudják, hogy Bel-
grád megint üzenetet küldött Rómának:
ha Olaszország megkísérli az Ausz-
triába való bevonulást, úgy a kisan-
fant csapatok is készen állanak az
azonnali fegyveres beavatkozásra.

Néhány héttel ezelőtt egyszer már végig
szaladt az európai sajtón az a hír, hogy

Sándor szerb király magyarázatot kért
Mussolinitól, mert kémei jelentései sze-
rint Olaszországban elkészült a terv az
Ausztriába való felvonuláshoz abban
az esetben, ha Németország az erőszak-
hoz nyúl. Akkor Belgrád cáfolta. Most
újra ilyen hírek indultak el. Bizonyos,
hogy ezek a megismétlődő hírek valamit
jelentenek. Bizonyos, hogy Ausztriával
kapcsolatban valami készül részben Ber-
linben, részben Rómában.

Hogyan repült be egy gólya a genfi fegyházba

A védőügyvéd végzetes
szerelme

Genf, november 8

A genfi Saint Antoine-fogházban már
tizenkét hónapja ül egy szép fiatal le-
ány, aki büntetését természetesen a női
osztályon tölti le. Ez az osztály a legszi-
gorubbán el van választva a férfiak osz-
tályától, minden érintkezés lehetetlen és
a felügyeletet is nők látják el. Férfi eb-
be az osztályba nem teheti a lábát. A fel-
ügyelőnő egy napon észrevette, hogy a
szóbanforgó fogolynak elrejtteni való
édes titka lenne, de már nem rejtetheti el,
annyira nyilvánvaló.

Orvosokat hívtak, akik megállapították,
hogy a leány másállapotban van,
még pedig letartóztatása után került
ehbe a helyzetbe.

De hogyan került Romeo Juliához, mikor
erre nem volt semmiféle mód? Az abla-
kokat vasrács zárja el, a felügyelőnők
pedig nagyon szigorúak! A bíróság so-
káig törte a fejét a rejtélyen, míg végre
kitalálták, hogy egy férfi mégis csak
meglátogatta a foglyot és ez — a leány
védőügyvédje volt. Megindult a vizsgá-
lat és végül az ügyvéd mindent beval-
lott, Enyhítő körülménynek azt hozta fel,
hogy nem tudott a leány szépségének el-
lenállni.

Ez azonban nem segített rajta, mert
megfosztották oklevélétől és eltöltötték
az ügyvédség gyakorlatától.

Az eset érdekességéhez tartozik, hogy
a leány a fogházban ikreket szült.

Legújabb jelentések az amerikai gazdasági háború eseményeiről

Newyork, november 8.

Az amerikai farmerek sztrájkja egyre inkább
a polgárháború jellegzetességeit viseli magán.
Jova tartományban megismétlődtek a fegy-
veres összecsapások, robbantások, merényletek.
Siouxipi és Omaha városokban a sztrájkolók
elvágták az összes telefon- és távíróvezetékeket
és fegyveres csapatokba tömörülve örködnek,
hogy a városokba senki ne vihessen be élel-
miszert. Viscont államban 5 ezer gallon tejet
öntöttek ki, más helyeken petróleumot öntöttek
a gazdaságok vaj- és tejartányába. Az utakat
üvegcserepekkel, szegkekkel szórták be és drót-
akadályokat emeltek, sok helyen, hogy a forgal-
mat megbénítsák.

Borah szenátor kijelentette, hogy Roosevelt
kísérletei annyit érnek, mintha a Missisipi fo-
lyását leölt disznókkal akarják eltörleszolni.
Ford 8 ezer munkását bocsátotta el, hogy a

munkarendetnek „megfelelően” járjon el. A
jövő héten újra 8 ezer embert bocsát el a mun-
kából, viszont az első nyolcezeret visszaveszi.
Igy váltogatja aztán 8 ezres tömegként mun-
kásait, hogy Johnson tábornoknak, az újjáépí-
tési diktátornak, azért se legyen igaza.

Az elrabolt Lindbergh- gyerek egy Brüsszel-melletti faluban

Brüsszel, november 8.

Brüsszel közelében, az egyik faluban,
egy lelkész három éves kisfiút helyezett
ki kosztba. A gyerek csak angolul beszél,
ami érthetően feltűnő. Brüsszelben most
elkerült a híre, hogy a kosztba kihelye-
zett gyerek azonos lehet az elrabolt
Lindbergh-babával. A hír izgalomba hoz-
ta az egész várost. Arról még nincs hír,
hogy a hatóságok megindították volna a
szükséges nyomozást.

Akasztó fahumor a „Harmadik Birodalomban“

London, november 8.

Az angol sajtó egyik legtekintélyesebb lapjában, a Manchester Guardianban, az alábbi érdekes és jellemző tudósítást olvassuk Hitler „Harmadik Birodalmá”-ból. A riportnak „Internált barnaingesek — Kémkedés a náciik sorai-ban” az eredeti címe s a lap speciális munkatársa, (aki minden valószínűség szerint az angol követség kötelékébe tartozik) írta.

Ime, a mai Németország állapotaiha nélyen bevillágitó cikk hű, szöszesinti fordításban:

— A hitlerista terror áldozatait nem csupán „marxisták”, szabadelvűek, konzervatívok, akik ellenségei a diktatúrának, nem csupán zsidók, kothikusok és protestánsok, hanem S. A. és S. S. emberek, (barna- és feketeingesek), s utóbbiak egyre szaporodó számban.

— A „Gestapa” (Geheime Staatspolizei, vagy titkos államrendőrség), nem másodrendű, tartományi hatóság, azaz nincs alárendelve a birodalmi államok belügyminisztériumának, mint a regulális rendőrség, a „Schupo”, — hanem országos szervezet, amelynek Berlinben van a vezérkara. Ez lett a terror legfőbb eszköze. S miközben a marxistákat hajszolja, rendszeres kémkedést űz az S. A. (Sturmabteilung — 10-harcosok) és az S. S. (Schutzstaffel — védőosztag) kebelében is.

— Az oranienburgi koncentrációs tábor, amely már a terror első napjaiban hírhedt volt, amikor lakói még főleg a „baloldalihoz” tartoztak, most a barnainges foglyok elhelyezésére szolgál.

— Bármilyen kritikai megnyilatkozás a barnaingesek körében, bármely gunyos szó, amit a tisztok, vagy a Gestapa ügynöke meghall, az oranienburgi táborba juttatja a bűndöst. A berlini barnaingesek ezért a jölsimert német karácsonyi ének paródiáját dalolják. Maga az eredeti ének így szól:

„O Tannenbaum, o Tannenbaum, wie grün sind deine Blätter...
Du grüest nicht nur zur Sommerzeit,
Doch auch im Winter, wenn es schneit...
O Tannenbaum, o Tannenbaum, wie grün sind deine Blätter...”

O, fenyőfa, ó, fenyőfa, mily zöldék a tüleveleid... Nemcsak nyáron zöldelsz, hanem télen is, amikor havazik... O, fenyőfa, ó, fenyőfa, mily zöldék a tüleveleid...)

A barnaingesek által ugyanarra a dallamra énekelt, szöveg így hangzik:

„Oranienburg, Oranienburg, wie braun bist du geworden...
Einst waren nur Marxisten da,
Jetzt sind es nur S. S., S. A....
Oranienburg, Oranienburg, wie braun bist du geworden...”

(Oranienburg, Oranienburg, milyen barna lettél... Egykor csak marxisták voltak itt, most meg csak védő- és rohamosztagnak... Oranienburg, Oranienburg, milyen barna lettél...)
— Maguk a barnaingesek is gyakran elismerték magánbeszélgetéseikben, hogy saját sorai-uk szabályszerű kényszerűsége miatt kényszerűen „A revolvers ember” — hogy csak egy kiszólást engedünk, ami közkeletivé vált közöttük — mindenütt ott van, ismeretlenül, láthatatlanul...)

— Nemrégiben az egyik rohamosztagnak 89 rohamosztagnak küldött Oranienburgba, mert a cselekedetei a náci vezérekkel, Hitlerrel, Göringgel és Goebbelsrel. Még a legártatlanabb cselekedet is súlyosan büntetik és „marxiztikusnak” minősítik, mielőtt bizonyos tisztelet-ességet árulnak el a diktatúra iránt.

— Bizonyos kiszólások már egészen népszerűek lettek a vezérek körében, de nem merik nyilván mondani, nehogy meghallja egy tiszt, vagy Gestapa-ügynök. Így például Göringet gyakran hívják „Lamettahermann”-nak. Ez a kifejezés csak nehezen fordítható le. „Lamettá”-nak a karácsonyfán függő, aranyozott paprikajáncsit nevezzük, Hermann pedig a teuton vezér, aki megverte a rómaiakat. Göringet azért csúfolják „Lamettahermann”-nak, mert az a szokása, hogy kitalálásokkal teleaggatott egyenruhában hősies pózokba vágja magát. Goebbels-t viszont, aki kicsi és fekete, leginkább „Göring Mickey”-nek hívják.

— Még ártatlanabb vicc járta a rohamosztagnak barakkjában az arató-ünnepek alkalmával. Akkoriban egy piros pipacst és egy kék szálkát árultak az utcákon emlékül, jótékony célra. Egyik barnainges azt mondta erről barnainges társainak, hogy ennek a jelképnek az az értelme: „Rotfront in Ehren”. Ez szellemes szöveg volt, mert Ehre (becsület) és Ehre (kalász) egyformán hangzik, tehát azt, hogy „piros a kalászbán”, úgy is lehetett értelmezni, hogy „tisztelőben a piros”. Azt a rohamosztagnak, aki ezt a szójátékot megengedte magának, szintén rögtön az oranienburgi táborba internálták.

— Ennek a szigorú politikai éberségnek és a legfőbb katonai oka van, — fejezi be cikkét az angol újságíró. — A barnaingesek van-e kizsákmányolva arra, hogy majdan a német államot rohamosztagnak tehát legmegbízhatóbb vezetői képezze.

GÖRING RÓMÁBAN

Németország tárgyalni szeretne a leszerelésről, de a Népszövetségről hallani sem akar — Göring és Mussolini tárgyalásai elő voltak készítve

Készül az angol—francia szövetség

Róma, november 8.

A leszerelési értekezlet elnöki tanácsa november 9-én ülést tart. A Manchester Guardian, ez a nagyon tekintélyes angol lap, amelynek élcsatlós és kitűnő értesítője közismert, ebből az alkalomból gunyos, de nagyon találó cikket írt. Azt írja a lap, hogy a leszerelés ügyét eddig még soha sem a leszerelési értekezlet tárgyalásai vitték előre, hanem az „elnapolási időszakok”. Ha a hivatalos tárgyalások szüneteltek és az egyes államok kezdtek tárgyalásokat egymással, abban a pillanatban a leszerelés kérdése „biztatón” előrehaladt, mielőtt azonban az újabb hivatalos értekezletre megérett a helyzet és az összes érdekelt államok kiküldötti összekérültek, újra elromlott minden.

MIRŐL TÁRGYAL GÖRING RÓMÁBAN?

A Manchester Guardiannak alkalmasint megint igaza lesz. Ebben a pillanatban még szünet van, „elnapolási szünet” a leszerelés kérdésében s talán ez a szüneti időszak adja meg a lehetőséget a leszerelés kérdésének továbbvitelére.

A mai jelentésekből kiderül, hogy Göring porosz miniszterelnök római útja a leszerelés kérdésével van összefüggésben, tehát nemcsak azért repült Göring Rómába, hogy megtekintse ott a fasiszta testnevelési intézeteket. A római jelentés azt mondja, hogy Göring kitűnő repülés után a Richthofen nevű gépen, amit saját kezével vezetett, megérkezett Rómába és a repülőtéren Sucich külügyi államtitkárón kívül még más olasz politikai előkelőségek is fogadták. Göring tehát nem magánszorgalom-ból, hanem hivatalos kiküldetésben utazott Mussolinihez.

A Reuter-ügynökség meg is mondja, hogy miért.

Göringnek olyan tanácskozásokat kell kezdenie Mussolinival, hogy azoknak az alapján Németország újra bekapcsolódhassék a leszerelési tárgyalásokba.

Ezt Mussolini elengedhetetlen előfeltételnek tartja, mert világosan látja, hogy Németország nélkül a leszerelésről tárgyalni komolytalan játék csak, porhintés a tömegek szemébe.

Vannak olyan hírek is, amelyekből arra lehet következtetni, hogy Göring római útjáról Henderson, a leszerelési konferencia elnöke is tud. Mussolini elvégezte már a diplomáciai előkészítést s Hendersonnak módjában van már most elkészíteni azt a szöveget, amelyet a kilencedik ülésen előterjeszhet s amely alapját képezheti a további tárgyalásoknak. Ez természetesen azt is jelenti, hogy Mussolini Németországban már elintézte a kérdést s Göring most csak a végleges megállapodás megkötésére utazott Rómába.

Milyen lesz ez a megállapodás, amelynek alapján újra megindulhatnak a leszerelési tárgyalások, Németország közreműködésével? Tekintve azt, hogy Mussolini vette a kezébe a dolgot, nagyon valószínű, hogy a négyhatalmi paktum adja azt a keretet, amit Németország is elfogad. Ezt látszik bizonyítani az alábbi jelentés is.

NÉMETORSZÁG HALLANI SEM AKAR A NÉPSZÖVETSEGRŐL

Neurath német külügyminiszter a Deutscher Klubban külügyi exozót tartott és keményen nekitámadt a Népszövetségnek. Rámutatott arra, hogy

a Népszövetség fennállása óta semmit sem tett.

Aztán soravetve azokat a súlyos mulasztásokat, amelyek bizonyítják, hogy az a Népszövetség, amely Franciaország érdekeinek parancsnoksága alatt áll, semmiképpen sem tudja betölteni feladatát.

— Egy ideig úgy látszott, — mondotta Neurath, — hogy Hága, a hágai döntőbírószék legfőbb megtartja pártatlanságát. Az utóbbi időben azonban az tűnt ki, hogy Hágában is a népszövetségi szellem van terjedőben. A német kormány tiltakozik minden történelemhamisítás ellen s azért volt kénytelen visszavonni ügyeit Hágából is.

Neurath aztán a legelősebben visszautasította azt a vádat, hogy Németország csak a fegyverkezés lehetőségéért lépett ki a Népszövetségből.

— Németország, — mondotta, — igaz és termékeny békepolitikát akar és kilépésével egy új és igazbb Népszövetséghez felebezzet. Az európai kormányok legyenek tudatában annak, hogy mit cselekszenek, ha a német baráti kezét visszautasítják.

Az a tény, hogy Neurath ugyanakkor beszél ilyen élesen a Népszövetség ellen, amikor Göring Rómában Mussolinival a leszerelési kérdés

továbbvitelének lehetőségéről tanácskozik, világosan mutatja, hogy

Németország hallani sem akar a Népszövetség fennhatósága alatt való további tárgyalásról s egyedül csak a négyhatalmi szerződés keretein belül hajlandó leülni újra a zöld asztalhoz.

FRANCIAORSZÁG EGYELŐRE MEG MINDIG HALLGAT

Az új francia kormány viszont még mindig gondosan tartózkodik attól, hogy a német kérdéssel kapcsolatban valamilyen irányban is megnyilatkozzék. Jeleztük, hogy a kormány bemutatkozása alkalmával felolvasott kormányprogram sem emlékezett meg egyetlen szóval sem Németországról. Azóta is mély csend van Párisban a leszerelés kérdésével és a német-kérdéssel kapcsolatban.

Párisnak más „beszélőnivalója” van. A szocialista-párt bomlásán tul — amit politikai körökben nagyon jelentős belpolitikai eseménynek

tartanak, — Rothermere lord adott beszédét a párisi polgárságnak s még a diplomáciai köröknek is. A lord ugyanis Daily Mail című lapjában Anglia és Franciaország szoros szövetségét ajánlja, mert úgy érzi, hogy Európa érdekei védelemre szorulnak s ezt a védelmet ellátni sikeresen csak a két állam szoros szövetsége tudja. Rothermere lord nyilván Roosevelt pénzügyi manipulációi miatt érzi veszélyeztetve az európai érdekeket, Párisnak azonban az angol szövetség másért is és mindig kíváncsú. A német törekvések alá kötségekkel Anglia adott alapot és biztatást. Ha Anglia szövetségre lép Franciaországgal, úgy Németország újra egyedül marad, vagy legalább is elveszíti az angol „megértést”. Az Intransigent című párisi lap rendkívüli örömmel karolja fel a Daily Mail ajánlatát s egyben megállapítja azt is, hogy az angol—francia szövetség eszméje egyre határozottabb körvonalakat ölt, mert mindkét államban látják már, hogy ez egész Európának érdeke.

Házasság parancsszóra

Az olasz hivatalnok nem maradhat agglegény

Róma, november 8.

Súlyos dilemma elé állította Mussolini mindazokat az agglegényeket, akik állami hivatalnokok, vagy a korporációs területek tagjai.

A Duce ugyanis erőteljesen rájukparancsolt, hogy vagy házassodjanak meg sürgősen, vagy pedig mondjanak

le hivatalukról.

Mussolini szerint ugyanis érdeke az államnak, hogy tisztviselői az egybekezdést illetőleg jó példával járjanak elől.

A választatott levő hivatalnokok még nem döntöttek az ügyben, valószínű azonban, hogy az olasz állami hivatalokban rövidesen nagy üresedés történik.

Az Adeverul kioktatja Fabritiust arra, hogy miért ostoba az ő szempontjából is Romániában a nemzetiszocialista politika

Bukarest, november 8.

A fővárosi román demokratikus sajtó is élénken foglalkozik a szász népközösség szombat és vasárnapi tanácskozásai-val s bő kommentárokat fűz azok meglepő kimeneteléhez.

Az Adeverul vezető helyen közli Liviu P. Nasta nagy cikkét a választások jelentőségéről.

— Az a szél — kezdődik a cikk — amelyet az erdélyi német lakosság sorai-ban annyi megfontolatlansággal vetettek, meg hozza gyűlöletét: a szombati és vasár-napi választásokon viharral arattak...

— ...Az utóbbi esztendő folyamán a nemzetiszocialista propaganda a szászok körében a kormány elnökének jóakaratu pártfogása alatt és a német parlamenti csoport elnökének, Hans Otto Roth-nak igen nyilvánvaló közreműködésével történt. Brandisch Rudolf, a mult Maniukormány volt kisebbségi államtitkára, a leghatározottabb eréllyel és bámulatraméltó bátorsággal küzdött a hitleristák féktelen és fenyegető propagandája ellen. Harcolt ellenük népgyűléseken és abban a lapban, amelyet kifejezetten ebből a célból jelentetett meg Nagyszébenben. Minthogy azonban két ellenféllel kellett kiüzdenie: Fabritius-szal, a hitlerista rohamosapatok vezérével és dr. Hans Otto Roth-tal, aki igen kevésse rafinált ügyességgel próbált együtt uszni a nemzetiszocialistákkal, — Brandisch nem tudta elérni a kívánt eredményeket s így a szász nép abba a tragikus szituációba került, hogy két egymással heves harcot vívó táborra szakadt.

— ...Fabritius nemzetiszocialistái Zelea Codreanu, vagy Cuza szélső nacionalistáinak oldalán haladnak. Két olyan áramlat, amely alapján véve egyaránt a romantikus fialmeleten alapszik s amely

nyilvánvalóan és logikus módon kizárja egymást. Fabritius támogatja a román százszerű nacionalistákat, akiknek első programmatikus és lelkiismereti kötelességük az volna, ha valamikor nálunk hatalomra jutnának, hogy kiirtsák, vagy elűzzék Fabritius másfajta nemzetiszocialistáit.

— Más gondolatmenetben a nemzetiszocialisták, akik Fabritius jelöltjeire adták szavazatukat, olyan mozgalmat támogatnak, amely egy másik kisebbség ellen irányul. Mert az erdélyi hitleristák programjának alapontja ugyanaz, mint a mai Berliné: minden eszközzel kiirtani a másfajta, ami elsősorban zsidóellenes kilengésekben nyilvánul meg. Viszont a Népszövetség politikai bizottságának legutóbbi vitájában is rámutattak arra, hogy a zsidóság is elismert kisebbség s kivételképpen azonos védelemben részesül a többi kisebbséggel. S természetes, hogy mielőtt egy kisebbség, mint az erdélyi szászok, olyan doktrínát tesz magáéná, amely a kisebbségvédelmi paktum lábbal tiprását célozza, elveszti a jogát, hogy védelmet kérjen, amikor a szász rép érdekei veszélybe kerülnek.

— ...Ideges állapot áll be az országban, amely csak igazán indokolt védekezést eredményezhet a román nép részéről e mozgalom végső szándékaival szemben, amikor köztudomásuk a hitleristák annyiszor hangoztatott törekvései a nemzeti terjeszkedés megszervezésére, vagyis egész Európa németjeinek a horogkereszt zászló alatti egyesítésére.

— Reméljük, hogy a vasárnapi választási tapasztalat a miniszterelnök urnak is más eszméket fog sugalmazni Fabritius akciójának a fontosságával és veszélyességével szemben az eddigi jóakaratu megtérés helyett...

Halász Sándor törökországi riport-sorozata:

Görögök, örmények, zsidók és más – válogatott cigánylegények

Törökország, amely „elegánsan” és vér nélkül vette el nemzetiségeinek életlehetőségeit

Hogyan esik le Konstantinápoly lakossága az egymillióról hétszáz ezerre

Konstantinápoly, november 8
A török fasizmus sem egyéb, mint a nemzeti-állam kiépítési lehetőségeinek keresése. A jelszó: mindenki éljen, aki török, de elsősorban jól csakis az éljen, aki török.

Tehát ne éljen a görög, az örmény, a zsidó és a kurd.

Mussolininek ilyen gondjai nem igen voltak. Az ő államának kiépítése idején alakul ki a Kemál-állam is, ahol azonban rengeteg a nemzetiség. Ahhoz, hogy a lasizta államot meg lehessen teremteni, a nemzetnek magának ígérni kell valamit. Mindenütt és minden Führer ugyanazt ígérte eddig. Azt ígérte, hogy a többségi nép jobban fog élni, mint eddig. Ez nem sikerülhet azonban egyiknek sem, amíg a gazdasági rend válságát a politika meg nem oldja. Mivel ezt a hatalomra törő vezérek egyike sem tudta megoldani, ahhoz

a kényelmesebb eszközökhöz fordultak, hogy elvették a kisebbségek életlehetőségeit, hogy a többségieknek mégis nyugtasson valamit.

Amint látom és ahogyan hallok, ez történt Törökországban is.

A KICSERÉLT GÖRÖGÖK

A görögökkel az új hatalom könnyen, egyszerűen és szabályosan végzett. A sevesi békeszerződést megsemmisítő lausannei békeszerződésben az a megállapodás áll, hogy Görögország és Törökország kölcsönösen kicserélik egymás kisebbségeit. Ennél rettenetesebb szerződést hatalmak még nem írtak alá. A Görögországban lakó négyhatszáz ezer törököt hajózára és vonatra „csomagolták” és átküldték őket Törökországba. Ugyanígy tettek a görögökkel is a törökök.

Embortelen, lelkefelen és igazságtalan

megoldási forma volt ez, de így szólt a kontraktus és mindkét állam be is tartotta a — kontraktust

Most, évek múltán, kérdelem:

— Nos és mi történt a Görögországból visszatelepített törökökkel?

A leghangosabb sovinszta is bevallja:

— Rettenetes állapotban vannak. Ez a telepítési akció egyáltalában nem sikerült. Elszegényedtek valamennyien. A földet turják valamennyien.

Azért görög maradt még Törökországban elég. A lausannei szerződés kimondotta ugyanis, hogy azokat a görögöket, akik Konstantinápolyban laknak, nem szabad kicserélni.

Nem is történt semmi bántódásuk azoknak, akik Konstantinápolyban — születtek.

Ezek ma is megvannak. Szabadon és — bojkott alatt.

Az örmények és a zsidók

Ugyanolyan szabadok és ugyanúgy bojkottálják őket, mint az örményeket és zsidókat. Hivatalos bojkott nincs, de komoly török nem vásárol sem görög-mél, sem örmény-nél, sem zsidónál.

Ránéz a török a cégtáblára és menten tudja, hogy ebbe az üzletbe nem szabad bemenni. Az eredmény? Az eredmény a lefolyt néhány év alatt az, hogy a Grand rue de Pérán ezelőtt 200 görög, 200 zsidó, 50 külföldi és 50 török üzlet volt, míg ezzel szemben ma 350 üzlet tulajdonosa török, 50 üzlet külföldi és görög, örmény és zsidó együttvéve nincs több, mint száz.

Nem folyt vér és nem jött rendelet. A török nacionalizmus egyszerűen bojkottálta a nemzetiségi üzleteket, amelyek a végén nem bírták a — házbért és tovább állottak.

Azért ma is vannak zsidó és görög negyede, ahol viszont a török kereskedő nem tud megélni.

A bankokat és vállalatokat is átmáztolta az új uralom irányelve.

Az akció úgy indult utnak, hogy kimondotta: a bankok és vállalatok tisztviselői és munkásai legalább háromnegyed részben mohamedánok legyenek. És úgy történt a „nacionalizálás” (mint-ha ezt a szót, mi, románok, már hallottuk volna valaha?), hogy a külföldi vállalatoknak s általában minden jövedő külföldi vállalatnak negyven százalékban török-tőke érdekeltiségnek kellett lenni.

Mindez azonban nem új és nem is szellemes. Nagyon ötletes azonban az a módszer, ahogyan az egyetemet megtisztították. Az egyetemi tanárok között főként sok zsidó tudós volt.

Ne feledjük, nem Európában vagyunk hanem „Ázsiában” és itt nem lehet csak úgy egyszerűen „gleichschaltolni”. Itt körül kell táncolni előbb a célt, kacsaringósan, keletiesen és törökösen. Ezért — felosztatták az egyetemeket. Felosztatták a főiskolákat. Legalább is felosztatták azokat, melyek „a mai államrend szellemének” nem feleltek meg.

Ma felosztatták, holnap ismét megalkotották. Az új egyetemre azután nem neveztek ki görög, örmény, sőt zsidó professzort sem. Egy, egyetlenegy, azonban megmaradt.

Törökország a maga Einsteinját nem kergette emigrációba.

A SORREND.

— Hígyje el, mondja az informátor, mi nem haragszunk egyformán a nemzetiségekre. Nálunk sorrend van. Van egy régi török közmondás, amely szerint egy zsidó becsap három örményt, egy örmény három görögöt, de egy görög becsapja egész Törökországot. Ez nálunk a gyűlölet-sorrend. A legkevésbé a zsidókat gyűlöljük. Már szinte nem is gyűlöljük őket, de a török fiatalaságnak és a török nemzeti többségnek helyet kellett teremtenünk.

A zsidó Törökországban éppen úgy katona-köteles, mint maga a többségi nemzet fia, de nem szeretik úgy, hogy

— a frontra is kiengedjék. Törökországban a zsidót beveszik katonának, de nem osztják be olyan csapatalakulathoz, amelynek esetleg fegyveresen is védeni kellene a hazát. Proviánt lehet, trén lehet, az egészségügyi szolgálatnál foglalkoztatják, de fegyvert nem adnak a kezébe.

Ő a másodrendű állampolgár. Az örmény a harmadrendű. A görög? A görög valahol az utolsó sorban „nachzüglereskedik.”

A most kötött politikai barátság ellenére is — nemrégiben kötötték meg a török-görög barátsági szerződést! — a lausannei szerződés alapján Konstantinápolyban megmaradhattak görögök a „város” foglyai. Nem kaphatnak telepítési engedélyt Anatóliában. Vagy megélnék Konstantinápolyban, vagy — haljanak éhen. Az örményre, zsidóra ez az anatóliai bojkott nem vonatkozik. Ők mehetnek és kenyeret kereshetnek az ország területén, ott, ahol éppen parancsolták.

A bojkottnak, a csendes és észrevétlen mellőzésnek, praktikus eredménye már mutatkozik is. Konstantinápolynak egymilliós lakossága leolvadt 700 ezerre.

Kitessékelték a görögöket és eltanácsolták az örményeket és zsidókat.

A külföldi is kisebbségi sorsra jut

Természetesen az elcsipott és elparafasozott nemzetiségi életlehetőségek sem elégségesek már. A többségieknek egyre nagyobb az étvágyuk és a tíz év alatt egyre több fiatal jelenik meg a gazdasági élet frontján. Ezért lassan-lassan a külföldiek felé fordult a fasizmus.

Törökország termelői töke tekintetében ma még nem áll olyan jól, hogy a külföldi segítséget teljesen nélkülözhetné, de már kötekedik. Külföldi tőkét beenged az országba, de az a feltétele, hogy a töke török alattvalókat és az, hogy a töke török többségieket foglalkoztasson.

Bárki, külföldi, ma is bejöhet az országba, de itt nem dolgozhat, csak dolgoztathat.

Pincér nem lehet, de vendéglős igen, sofőr nem lehet, de autóbusz vállalatát miért nem?

És a töke jön, mert Törökországban keresni még mindig lehet.

Az ország még csak most industrializál.

— Gyomor- és hasbántalmak, izgékony-ság, migrén, kimerültség, szédülés, szívszorulás, rémes álmok, ijedtség, általános rosszullét, csökkenő munkaképesség sok esetben megszünnik azáltal, hogy a beteg naponként reggel éhgyomorra megiszik egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Az emésztőszervek bántalmának szakorvosai általánosan dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epekiválást fokozza, az anyagcserét megélénkíti és a vért teljessíti.

Ennek ellenére is mind a két nemzetiség él és a körülményekhez képest jól él. Az egyéni kereskedelembe még ma is boldogulnak. Most milliókat kerestek Kemal pasán. Élelmesebbek és előrelátóbb üzletemberek, mint a törökök és így már hónapokkal ezelőtt felvásárolták a félkontinens piros vásznát és villanykörtéjét. Kiszámították, hogy ha a Kemal ünnepekre minden házra legalább három lobogó kell és ha ablakonként és üzletenként legalább két villanykörte, mennyi lesz a kereslet.

Az örmények és a zsidók árnya díszítette fel a diadalkapukat, az állomási épületeket és házakat.

Egyébként az ünnepekkhez csakis olyan képet volt szabad használni, amelyet egy Weinberg nevű festő festett. Neki volt rá monopóliuma.

Ezért is dühös Konstantinápoly ös-török lakossága. Azt beszélik, hogy Weinberg is zsidó. Ebben meg is egyeznek szinte valamennyien, csak ott a vita, hogy párisi zsidó-e, avagy — bukaresti.

Már a zsidót valahogyan megbocsájtának, de, hogy ez a Weinberg még ráadásul bukaresti zsidó is legyen, ebbe sehogysem tudnak beletörődni.

Román is, zsidó is, ez egy kissé sok a — rosszból.

zsidók. Egyre-másra alakulnak a gyárak és még messze van ez a fiatal ipar attól, hogy az ország szükségletét ellássa. A termelés azonban egy szép napon eléri az ország felfevőkéességének maximumát és akkor — mehet a külföldi töké is.

És akkor a kisebbségek eltanácsolá-

Munkába kezdett a japán háborus párt

A vezérkari tisztek erősebb külpolitikai tevékenységei követelnek a kormánytól

Tokió, november 8.

A japán háborus-párt erőteljes munkába fogott.

Hétfőn a vezérkari tisztek értekezletet tartottak a hadügyminisztériumban s

ezen az értekezleten elhatározták, hogy nyomtatékosan követelik a kormány lemondását.

Az állásfoglalás megokolásaként azt hozzák fel, hogy a kormány nem követi Araki hadügyminiszter tanácsait, amivel egyrészt sérti a hadsereg tekintélyét, másrészt veszedelembé döntheti az országot.

A vezérkari tisztek értekezletének ál-

Hasfajtó,
amely édesebb
gyógyszer, mint
a legkitünőbb
csemege.

Vezérképviselő: G. CENTONZE
BUCUREȘTI, Str. Clujet 3 sz.

sának eszközeiben megjelenhetik a vér is, az a vér, amelynek finom megkerülése az ifjú és reménykedő Törökországnak pillanatban még nagyon büszke.

Konstantinápoly ma még bámulja az utcáin esténként kivilágított statisztikai grafikonokat.

Ma még ő is azt hiszi, hogy a statisztikai eredmények adják a megváltást.

Ma még olyan naiv, hogy a nemzetiségeknek a gazdasági életből való kiebrelésétől várja a megoldást.

Nem néz északra és nem látja, hogy milyen hamis uton rohannak Nyugatra.

Ma még extázisban van, mert lobog a termelési fátyla fénye és a török nacionalizmus azt reméli, hogy ennek lángnak melege is van.

Mi már jobban kitanultuk a mesterséget: mi már azt is tudjuk, hogy a lángszlop mellett kegyetlenül dideregni is lehet.

lásfoglalása különösen a hadseregben tett nagy feltűnést.

A hadsereg és a háborus-párt ugyan régóta helyteleníti, hogy a kormány ország nagykérdéseivel kapcsolatban állandóan diplomatizál ahelyett, hogy utat engedne a közvélemény akaratainak, amely a külpolitikai kérdésekben határozottabb fellépést kíván.

Tartani lehet attól, hogy a hadsereg mozdulása döntő uralomra segíti a háborus-pártot, ami egyet jelent az évek óta kísértő távolkeleti háború kitörésével.

HIREK

FÉLHÁROM

Székeljudvarhely, november 8.

— Fél három — mondja kegyed és ilyenféle hangot hallat: ph—ph, fél három — és bosszusan fordul öngyűlösethez: hogy már ujságot sem érdemes kézbe venni.

Mert ön úgy gondolja, hogy egy ilyen cím alatt semmi sem lehet olyan, ami ki-elégülheti az ön szenzáció-szomját, kultúr-éhségét, ami nem kvadrálhat az ön szépségeti igényeivel, az ön hősiesség elgon-dolásaival és nemes kíváncsiságával. Al-talában, ha kegyed megtisztel egy ujsá-got és pláne, ha egy ilyen három lejes alaptökével hozzájárul ahhoz, hogy bizo-nyos urak az ön három lejen körülbelül annyi fehérjéhez, zsiradékhoz és szénhid-ráthoz jussanak, hogy fel tudják emelni a tollat, az ön szent nevével ajkukon, ak-kor abban az ujságban legyen legkeve-sebb nyolcszáz halott, valamivel kevesebb a leánykereskedelmek rejtelmeiből, valami eredeti kis dolog Szekspíról, valami disz-rú Miss Európáról és valami gyönyörű Hitlerrel stb. stb., úgy, ahogy kegyed el is várhatja azért a megtiszteltetésért és pénzért.

És akkor az ujság egy ilyen „Fél há-rom”-mal jön. En igazán nem csodálko-zom, ha kegyed kérdő és bosszus arccal fordul öngyűlösethez.

Pedig ezt az időpontot tessék megje-gyezni!

Mert:

Mert az udvarhelyi tanítónőképző vil-lanyórája, a nappali áramszolgáltatás be-szüntetésével véletlenül éppen félhárom állott meg. Hogy melyik éven, azt tu-lajdonképpen nem is tudja pontosan már senki, de ma a rendőrség megkereséssel fordult az intézet vezetéséhez, hogy az óra miért mutat fél háromat?

Tetszik érteni: hogy miért mutat pon-tosan fél háromat? Miért nem háromne-gyed nyolcat, vagy tíz óra ötöt?

Hogy ha egy óra ezelőtt szólt, vagy husz évvel megállt fél háromon, akkor az az óra miért mutat ma is félháromat? Miért nem mutat háromnegyed nyolcat vagy tíz óra ötöt. Ha azóta állandóan áll, ha nem megy, ha nincs áram. Akkor hogy magyarázhatja még mindig azt az órát és percet, amelyiknél megállt?

Pláne, ha az egy kisebb óra!

Emögött a félhárom mögött tehát vala-minek lennie kell, valami sötét és titkos, valami szerteágazó és rejtélyes...

Hisz kézzelfogható: itt van egy kisebb-ségi óra, amelyik, amióta megállt, ugyanazt az időt méri mutatni...

Persze, a konfliktus elsimult.

A pedellus felment az órához és azt, rövid töprengés után, fél háromról beál-lította fél hatra.

És ez a három óra differencia mutatja legjobban azt az időt, amiben élünk!

Azért mondandó kegyednek, hogy vi-gyázzon. Jegyezze meg ezt a fél háromat és ha ezen állna meg az órája, azt ha-ladéktalanul vigye előre vagy hátra.

Az óráját.

En már el is vittem. Egy darabig előre, aztán betértem egy melléutcába. Igaz, alig adtak rá palmit, de mégis jobb, mintha egyszer megáll az óram és ami-lyen pechem van, pont fél háromkor...

(L. S.)

Rákban halt meg Lipacseff volt bolgár miniszterelnök. Szófiából jelentik: Lipacseff András, volt bolgár miniszterelnök 67 éves ko-rában hirtelen este meghalt. A kiváló bolgár politikus rákban szenvedett, két évig gyógy-kezeltek Németországban, azonban nem sike-rült segíteni rajta. Hazaszállították Szófiába, ahol most meghalt.

Kommunista letartóztatások Nagy-váradon. Nagyváradról jelentik: Novem-ber hetedikén, a szovjet fennállásának tizenhatodik évfordulója alkalmából a kommunisták által kihirdetett „vörös nap” előtt Nagyváradon számos röpíra-tot terjesztettek. Az állambiztonsági rendőrség lefogott több fiatal embert, a kiket a röpiratok szerkesztésével, illet-ve terjesztésével gyanúsít. Neveket a rendőrség nem adott ki. Különböző erős karhatalmi intézkedéseket tettek az eset-leges tüntetések elfojtására. Megerősí-tett járőrök cirkáltak a városban és a rendőrségbe helyezték a rendőrsé-get. Rendzavarás nem történt.

— Ezuttal a liberálisok gyűléseztek Gyer-gyószentmiklóson. Tudósítónk jelenti: Az utó-bbi hetekben egymást érik Gyergyószentmik-lóson a különböző román politikai pártok gyű-léslei. Ezuttal a liberálisok gyűléseztek, akik nem feledkeztek meg a jelenlegi kormány szennyességéről. Követelték azonnali távozását. Majd a bukaresti nagy tüntetésről tartottak tanácskozásokat, ahová Csikból is több száz székelyt akarnak „szállítani.” Ez el-len nem igen van kifogásuk a gyergyói szé-kelyeknek, csak ingyenes szállítás, napidíj és megfelelő élelmezés legyen. Hisz munka amu-gy sincs. S hogy nincs, ebben a liberálisoknak is nagy részük van. Legalább így adjanak vissza valamit abból a hatalmas, vagyonokból, ame-

lyekből kiforgatták azokat a székelyeket, akik-től az eljövendő kormányra jutásuk alkalmára szavazatokat könyörögnek. Másikülben a „nagygyűlést” Cristea csiki pártelnök vezette le a megye korifeusaival egyetemben. A központot nem képviselte senki.

— Nagy tűz pusztított Gödömerházán. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Gödömes-terházán nagy tűzvész pusztított. Az ottani er-dőben dolgozó famunkások este tüzet gyújtot-tak és a tűz szikrái a Grünfeld Márton fátel-lepén levő mintegy hétszáz köbméter fát meg-gyújtották és elhamvasztották. A tüzet csak későre sikerült lokalizálni. A tűz által elpuszt-ult famennyiség értéke mintegy száz ezer lej, amely biztosítás útján megtérül.

ABLAK

A bölcs közgazdászok régen és jól tudják, hogy a pénz csak fikció, — jel-kepes áru; mert csak áru van és így bonyolódik le vagy bonyolódott le ennek a kerek nagy világnak forgalma. Valljuk meg azonban, hogy ez a jelkepes áru elég bonyolult holmi akkor is, ha van és még sokkalta inkább akkor, ha nincs. Egy kicsit sok a jelkép és szimbólum benne. Mert, teszem fel, úgy van az, hogy itt van egy zsák krumplic, amely egyenlő értékű ennyi, meg ennyi gramm arannyal, amely esetleg nincs is és ezt a meg nem levő aranyat és meglevő krumplic jel-kepezi az a papírdarab, amelynek neve bankó s amely áhitott vágtyárgya minden-kié. Manapság azonban ezek az áhitott papírképek nagyon elfogytak. Így az-tán az emberek kezdenek rájönni, hogy régi világok egyszerűségében mennyi okos-ság volt, amikor még az áruért nem jelképeket, hanem egyszerűen és valósa-gosan árut adtak. A magánéletben és belföldön már régebben felüli fejt itt is, ott is a nyújas visszatérés a tisztességes árucseréhez. De legujabban már a nemzetközi forgalomban is találkozunk vele. A budapesti gázgyár Németországban vásárol gázszert és hízott libával fizette ki az árát. A textilgyárak nyersanyagért puly-kát kínálnak külföldi szállítóknak. Mert hízott liba és pulyka van, — pénz pedig nincs. Ott kint pedig, ahonnan a szemet, meg a nyers textiliákat hozzák, úgy látszik, a liba és a pulyka kevés. A hízott liba s a világírú magyar pulyka s min-den eljövendő sors- és cserétársuk, ime, hát ugyanarra a szerepre jutott megint, mint a drágálatos arany és jelképe: — a bankó. Csak éppen attól tartunk, hogy a tekintélye s az illúziója sem a libának, sem a pulykának nem lesz soha akkora, mint annak a furcsa, tilokzatos sárga fémnek. Pedig mennyivel természetesebb, igazabb és értelmesebb sóhaj volna az, hogy: Ha volna egy libám, mint ez, ha volna kétszáz lejem.

Bűnvádi feljelentés három előkelő biztosító intézet igazgatói ellen

Szenzációs fordulat a pankoi Galló-ügyben

Arad, november 8.

Szenzációs fordulatot vett az a hajszá, a mely egy biztosítási per kapcsán évek óta fo-lyik Galló János pankoi nagykereskedő el-len. Galló üzlete anak idején legett s a tűz után elkezdődött a gyanakvás és a pereskedés. A biztosító társulatok azzal vádolták meg Gal-lót, hogy maga gyújtotta fel boltját. Több éven át folyt a vizsgálat s Galló hosszabb ideig letartóztatásban is volt. Végül a bíróság jogerősen felmentette a vádlottat s ezzel ese-dekessé vált a kártérítés. A biztosítók azonban ekkor sem fizettek s perre került a sor a nagy-várad törvényszék előtt.

A nagykereskedő meg is nyerte a pert. A biztosítók felebeztek s a felebezési tárgya-láson, amely a napokban zajlott le, ugyancsak Nagyváradon, Galló ügyvédje, dr. Hoffmann megdöbbentő bizonyítékokat produkált a bírósá-g előtt. Az ügyvéd ugyanis a biztosítók egyi-

kével kiegyezett s ezalkalommal birtokába ju-tott a Galló-ügy teljes levelezésének. Hoff-mann dr. eredeti leveleket terjesztett be a bi-róságnak, amelyekből a következők derültek ki:

A biztosítók hamis tanukkal dolgoztak. Va-lamennyi tanut megfizették, de lekenyerezték amellet a nyomozó rendőrhatalmokat is. A csendőrség, a rendőrtiszták, akik csak szere-peltek az ügyben, le voltak pénzelve. A bizto-sítókna gondjuk volt a cigarettaköltségek és uzsonnapénzek kifizetésére is.

Az ügyben súlyosan kompromittálva van Cot temesvári rendőrtiszt, Plank Frigyes te-mesvári detektívőnök és valamennyi tanu, aki annakidején terhelően vallott Galló ellen.

Hoffmann dr. bűnvádi feljelentést tett a há-rom előkelő biztosító vállalat valamennyi fe-lőlős igazgatója, valamint a hamis tanuk ellen is.

— Felvágta ereit egy mechanikus a ma-rosvásárhelyi fogházban. Tudósítónk jelenti: Sipos Mihály marosvásárhelyi 24 éves mecha-nikus egy lopási ügyből kifolyólag pár napja vizsgálati fogságban van a marosvásárhelyi fogházban. A fiatal ember, úgy látszik, nagyon szívére vette a letartóztatását, mert pár nappal ezelőtt éhségstrájkot kezdett meg, majd ma teljesen legyengült állapotban valahonnan egy rozsdás szegert szerzett és azzal felvágta ereit. Súlyos vérvesztéssel és eszméletlenül talá-ltak rá. Beszállították a kórházba, ahol meg-állapították, hogy állapota súlyos, de nem élet-veszélyes.

— Szarv nőtt egy öregasszony koponyáján. Kecskeméti híradás szerint ér-dekes orvosi műtétet végzett a napok-ban dr. Palotay László tiszasági orvos. Egy öregasszony kereste fel, akit évek óta nagy fejfőresők kínoztak. Az orvos vizsgálata megállapította, hogy az asz-szony koponyáján hátul egy 8 centiméter hosszú, 2 centiméter átmérőjű, kissé görbülő szarv képződött, amit operáció útján sikerült eltávolítani. A szarv helyén támadt lyuk hamarosan beforrt. Az orvos a leoperált szarvat bemutatja a szegedi egyetemen.

— ELJEGYZESI HIR. Pokorny Micike, Brassó és Pari János, Brassó, jegyesek. (Min-den külön értesítés helyett.)

— Nagyvárad hírek. Nagyváradról jelenti tudósítónk: A napokban beszámoltunk Negrutél Simon, a szerencsétlen fiatal diák esetéről, aki pár lejjel a zse-bében, Párisba akart eljutni s akit a bi-harpüspöki határponton lelőttek a gra-nicsárok. A fiatal ember, akinek hátge-

rincét furta át a golyó, tegnap a kórház-ban meghalt. — Drock Barcian kivitel-behozatali és vámiroda 1930-ig szerző-déses viszonyban állt a vasutal. Helye-sebben a szerződés 1930-ig szűlt ugyan, de a CFR már 1929-ben felbontotta a szerződéses viszonyt. Azóta, kerek há-rom éven át, folynak az egyezkedési tárgyalások a szállítócég és a vasut kö-zött. Az alkudozásokból azonban nem született egyezség s most a Drock cég 15 millió kártérítési pert nyújtott be a CFR ellen. — Tegnap megírtuk, hogy Juhász Sándor városi házti tisztviselő in-zultálta Opris Victoria nevű kártársnő-jét. Ujabb jelentés szerint Juhászt, aki eddig is tartósan szabadságolva volt, most azonnali felfüggesztették hivatal-ból és megindították ellene a fegyelmi eljárást. Különböző Juhászt már elen-gdették az ügyességről, de az eljárás to-vább folyik ellene.

— ESKÜVŐI HIR. Rimóczi Mária, Cluj és Kerpner Károly, Toplita, ezuton hívják meg rokonaikat és ismerőseiket folyó hó 12-én dé-lután 4 órakor a cluji Nagytemplom udvarán, (Str. Paris) tartandó esküvőjükre. (Minden kü-lön értesítés helyett.)

— Magzatelhajtás nagyban. Egerből jelenti: A szomszédos Kal és Füzes-abony községekben a hatóságok több-rendbeli magzatelhajtásnak jöttek a nyo-mára. A vizsgálat során megállapították, hogy a két községben évek óta rendse-resen folyik a magzatelhajtás, amelynek eddig számos halálos áldozata is volt. Jelenleg mintegy 200 asszony ellen foly-tatnak eljárást.

FEJFÁJÁSOK

idegzsába, influenza, reumás fájda-mak csakis a

Dr. NANU MUSCEL-féle
ANTINEURALGIC

által gyógyíthatók. Eredeti dobozban, mely két kapszulát (ostyában) tar-talmaz, fenti eredeti jelzéssel. — Kap-ható gyógyszerárakban és drogé-riákban.

Rejtélyes léghajó roncsaira bukkantak Palermo közelében

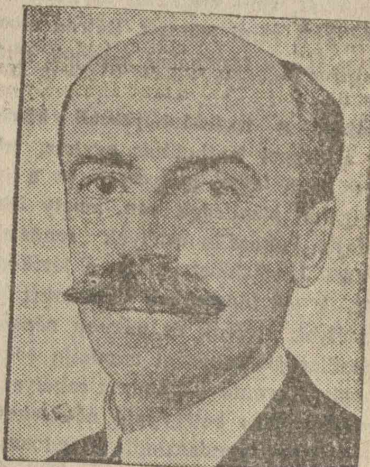
Róma, november 8.

Palermóból érkezett jelentés szerint a part közelében a tenger hullámain ráakadtak egy léghajóroncsra. A megejtett vizsgálat nyomán a palermói kikötői hatóságok határozottan azon a véleményen vannak, hogy a léghajó-roncs a közel tíz évvel ezelőtt nyomtalanul el-tűnt Dixuiden nevű léghajó maradványa.

A Dixuiden 1923-ban tűnt el az Adria felett s azóta nem volt róla semmi értesülés. Fedél-zetén 50 ember volt. Ezek is nyomtalanul el-tűntek. Ha a talált roncsok valóban a Dixuiden romjai, úgy egy tíz évvel ezelőtt történt ten-geri katasztrófa bizonyítékát sodorta a part közelébe a szél. A léghajó valószínűleg vihar-ba került, a tengerbe zuhant s utasai a tenger hajjai között vesztették életüket. Feltűnő, hogy a roncsokat csak most találták meg, to-hát tíz éve bolyonganak a tengeren anélkül, hogy valamelyik hajóval találkoztak volna.

A hajóroncsot természetesen még alapos vizsgálat alá veszik, hogy minden kétséget ki-záróan megállapítsák, valóban a Dixuiden maradványa-e?

BETHLEN ISTVÁN GRÓF

volt magyar miniszterelnök, a hírek sze-rint, ismét fontos politikai szerepet kap: ő lesz Magyarország népszóletégi meg-bízottja, aki Apponyi Albert gróf örökét veszi át Gfben.

— Ideges embereknek és lelki-bete-geknek az enyhe természetes „Ferenc Jó-zsef” keserűvíz rendszeres beilműködést, jó emész-tést és eleendő élvágyerzetet terem.

Régi jó viszony, amely örök harccá változott:

A betétes és a Bank

Nagyvárad, november 8.

Rengeteg embert érdeklő betétes-ügyet tárgyalt tegnap a nagyvárad tab-la. Özvegy Steiner Ignácna annakidején keresetet adott be a Lezámituló Bank ellen 250 ezer lejes betétjének kifizetése iránt. A törvényszék igazat is adott ne-ki és kötelezte a bankot a betét visszafi-zetésére. A pénzintézet azonban felebb-zett s az ítéletábla meg is változtatta a törvényszéki ítéletet.

A táblai ítélet indokolásában az 1933 április 14-iki törvényre hivatkozik s ki-mondja, hogy ezen törvény rendelkezé-sei szerint nem lehet kikövetelni a beté-tet, ha a szóbanforgó bank a Banca Na-tionalát kérte fel annak megállapítására, hogy mikor és mennyit kell kifizetnie a betéteseknek.

Az ítélet élénk szóbeszéd tárgyát ké-pezi Nagyváradon, ahol a perben szerep-lő pénzintézetnek sok betétese járt ugy, mint Steiner Ignácna.

Dela Lipinskaja XI.
12

Piszlinger Károlyné,

a Brassói Római Katolikus Nőegylet
disztribúciója

A felekezeti alapokon szervezkedett nőegyletek, — mint mindenütt Erdélyben, — a leg hamarabb megtalálták azokat a lehetőségeket, amelyek kihasználásával az erdélyi magyar társadalmi élet kifejezői és a háttérbeszorított közmívelődési mozgalmak tüzhelyei és istápolói lehettek. A legnehezebb időkben állottak a helyükön s a jótékonytáron túl is elvégezték azt a munkát, amit erejükkel és kezdeti szervezetségüktől várni lehetett. Bátran mondhatjuk azt is, hogy történelmi szerepet tölthettek be.

Brassóban a legtekintélyesebb kisebbségi egyház a Római Katolikus egyház, tehát a nőegylete is a legtekintélyesebb és a legerősebb. Vigalmi bizottsága van, amely irodalmi és másfajta kulturális estélyek rendezésével, illetve ezek bevételével pótolja a jótékonytáron alapokat. A téli időszakban rendezett Szent Antal-estélyek nívósak és nagyon népszerűek. Az egyesület jótékonytársasági munkája sokoldalú és hathatós. Havonta 100 emberi segítyez rendszeresen. Ingyenes betegápoló nővéreket tart, 6-8 csecsemőről gondoskodik állandóan, árvákat neveltet a zárjai iskolában, sőt a felsőbb iskolákban is. Van nőegyleti könyvtára, legújabbán pedig a nyári hónapokra gyermekotthont is berendezett, hogy a munkára távozó szülők gyermekei kielégítő felügyelet és gondozás alatt lehessenek.

Az egyesület disztribúciója, Piszlinger Károlyné, aki 2 évvel ezelőtt ünnepelte elnökségének 25 éves évfordulóját s ebből az alkalomból magas kitüntetést is kapott.

Amije a „fürdővárosnak” hiányzik

Mindene megvan Brassónak ahhoz, hogy fürdőváros legyen, csak éppen fürdője nincs... A városi urak egész nyáron át verejtékben lücsölve fáradoztak azon, hogy valahol vizet fakasszanak. Hosszas terepszemle után végül is a Forráshegynél állapodtak meg. Most már csak a pénzforrás hiányzik... A város állítólag egy 200 millió forintos ügyben tárgyal. Ha meglesz a kölcsön, misem tartja vissza Brassót, hogy nagyvárosi képet öltönn. Lesz fürdője, csónakázó tava, kuszalónja, stb. Szóval Kelet-Európa egyik legszebb üdülőhelyévé léphet elő! Ha...!

Ez a „drága” Brassó

Korántsem lokálpatriotizmusból állítjuk, de le kell szögeznünk, hogy Brassó Románia legdrágább városa. Ezt lehetőleg szöszterint tessék érteni. Nem mondjuk, kellemes város, a fenti megállapítás azonban és elsősorban az árakra vonatkozik. Tessék csak megkérdezni az idegeneket, akik telenként és nyaranként egy szippantás „ózondu”-ra idejönnek. Mert levegő, az van! Most megkezdtek a narcot az áruzsora letörésére! Csak ne legyen az is levegő! Mert az már van...
Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

A lendületbejött Brassó

Brassó rideg természetű város. Ez a „rideg” jelző pedig nem az évi középhőmérsékletére vonatkozik, hanem a lakói természetére. Az idegen, ha Brassóba jön, nehezen kapja meg a brassói társadalom szívét, nehezen kapja meg a maga társaságát, nehezen kap jóismerősöket barátokat.

Az idegennek, Brassó, nem a meleg háztűzhelyeket mutatja meg, hanem káprázatosan szép, fenséges és — hideg havasait. A Nagykőhárost, a Schullert, a Királykőt, a Bucsecsot. A futó látogatóknak pedig a Czenket. Esetleg a Pojánát, amely télen melegebb, vidámitóbb és közvetlenebb, mint maga a város.

Zárkózott város Brassó. Hatalmas és bárhova beillő építészeti műemleke, a Fekete-templom, mintha csak ezt jelképezné. A nyugati világörösökben egész nap nyitva van minden templom. A Fekete-templomot csak a nap bizonyos óráiban tekintheted meg — külön engedély nélkül — belülről is. Még vasárnap is lezáródik a nehéz és ódon templomajtó abban a pillanatban, amikor a híres orgona megszólal. Annak, aki ott istentiszteletet akar hallgatni, pontosnak kell lennie.

Drága város is Brassó. Nagy, de nagyon „drága” volt már akkor az őslakó szászoknak, amikor minden kővéhez kiváltság tapadt s amikor ezt a kiváltságot féltő gonddal kellett őriznie a városi szász egyetemnek. Innen, ezekből az idők-ből származik ridegsége is. A városkapu még megnyitott óvatosan az idegeneknek, de a városi tüzhelyek nem nyílhattak meg, mert azok a szászok fenntartó és megtartó erőit őrizték, tehát szász tiltók voltak. Az erdélyi fejedelmek közül is kevesen juthattak a kapukon belül, de a tüzhelyekhez ők sem. A város közös tüzhelyéhez, a „Tanácshoz” is csak hossza-hosszu idők után, egyenként szivároghattak be a szász fajtól idegenek.

Ez a város nem kívánta, hiába, csábította az idegeneket. Drága volt a szászoknak s azért drága volt — a szó köznapit értelmében — az idegeneknek is. Ez a komor és méltóságteljes, csöppel sem kedves és kedélyes mult még ma sem oszlott el egészen a város feje fölül. Árnyéka ott van a nehéz és sötét épületek folyosóin, szűk lépcsőfajratain, sarkaiban.

De most már fujnak az új és barátságosabb szelek. A mult emlékei ott vannak még a régi nehéz épületek folyosóin, sarkaiban, de már csak emlékek, amelyekből minden nap elmos, elosz, elhalványul valamit. Brassó város egy évtized óta új korszakát éli történelmének. Kezd az új lenni, amire hívta van: a három erdélyi nép közös és békés otthonává. Három nép gazdasági, népi és kulturális ereje találkozik itt össze s ebből a találkozásból — amint a legutóbbi s még egészen rövid idő mutatja — olyan lendületet lehet ki-csiholni, amilyenre alig van példa Erdélyben. Romániában sincs, mert Bukarestet közadóval fejlesztik, de a brassói lendületet maga Brassó adja. A három nép békés találkozása a tevékenységben, a munkában.

Város, ahol a polgármester megdicséri a lakosság adófizetési kedvét

Egy év alatt 52 millió lejt fektetett építkezésekre a brassói városi tanács

Brassó városa az elmúlt egy esztendő alatt többet fejlődött, szépiült, alakult, mint az impériumváltozás utáni 15 év alatt összesen. Valahogy olyan ügyesen alakult össze a városi tanács, hogy a legteljesebb béké és egyetértés uralkodik minden vonalon s a magyar, román és szász városi tanácsosok szinte versengenek, hogy újabb és újabb ötletekkel, tervekkel fejlesszék, szépséik és vigyeik előre a most már valóban három nemzeti-ség közös városát. Brassóban a városi tanácsban nem igen vannak zajos viharok. A lakosság viszont szinte minden nap új meglepetésekre ébred. Hol itt, hol ott tűnnek fel munkáscapatok. Hol itt, hol ott változik meg rövid idő alatt a város addigi képe.

Függetlenül attól, hogy a városi lakosság milyen véleménnyel van a végzett munkáról, mit tartott volna sürgősebb teendőnek azok helyett a munkák helyett, amiket a tanács elvégeztetett, vagy tervbe vett, függetlenül attól, hogy egyik-másik városrészt túlságosan „szeret” a városi tanács más városrészek rovására s emiatt jogos panasz zúg fel sok helyen és sokszor, meg kell állapítani, hogy az eddigi végzett munka előnyére vált a város külsejének.

AZ „ÁGISZ”?

Rövid idő alatt közel kétfélmillió lejt kaptak a magyar falvak Brassótól

A brassói magyarság körében ma már egyre gyakrabban emlegetik az antik Görögország szomorú sorsu királyfiának, „Agisz”-nak a nevét. A Székelyföldön talán már tudják, hogy mi ez az „Agisz”, a távolabbi Erdélyben azonban aligha találják ki, hogy az ókori görög királyfi magyarságon írott neve mögött nem költészet vagy titkos drámairodalom rejtőzködik, hanem a brassói magyarság gazdasági szervezkedése.

Érdekes körülmények között jutott ez a nagyon gyakorlati és nagyon idején való mozgalom a fönti költői névhez. Jelenleg első alapszabálytervezetében még Magyar Általános Gazdasági Szövetkezet néven szerepelt. Ennek a névnek a kezdőbetűiből és a középbetűiből — pusztán csak a könnyebb kimondhatóság szempontjából közbeiktatott I-betűből alakult ki a „MÁGISZ”, vitte fel az alapsza-

Igaz, szerencséje is volt ennek a városi tanácsnak. Egy évvel ezelőtt 35 millió forintos kölcsönt vett fel a Postatakarékpénztártól. Ezt a hatalmas összeget építkezésekre fektette bele. Annak a bizonyosságát azonban, hogy kölcsön nélkül is tud gazdálkodni, a kapott 35 millióhoz még 17 milliót „csapott” hozzá és fektetett be. Másfélmilliót vett fel a vízvezetési hálózatra és hárommilliót a csatornázás kibővítésére. Az új vágóhid, amely most van építés alatt, 29 millióba került. Másfélmilliót visz el az új sporttelep is. Az eddigi befektetés 52 millióra rug s a nagy építkezések mellett szinte észre sem vesztünk, hogy új park keletkezett a város közepén s az utcavivő és burkoló munkáscapatok már a félvárost bejárták.

Van csodaszámba menő nevezetessége is Brassónak. A legutóbbi városi tanácsülésen a polgármester dicsőreleg emelte ki, hogy a város polgársága becsületesen viseli a közterheket, az adókat hűségesen és pontosan fizeti. Az év első felében, hat hónap alatt 33 és félmilliót fizettek be adók és taxák címén. A kölcsönre épített 96 millió költségtérítésre az év első felében már ennyi befolyt.

Ezt sem mondhatja el magáról több város egész Romániában.

módosult ugyan, de a kereteit és belső tartalmát sikerült hiánytalanul megmenteni. Ezeket a kereteket azonban kitöltötték is, már nem sikerült olyan gyorsan. Jelenleg két szakosztály működik a kilencből: a „mezőgazdasági és a háziipari és népművészeti” szakosztály. Hasznos, figyelemre méltó munkát végez ez a szövetkezet, olyant, amilyent az erdélyi magyarság régtóta sürgetett és követelt, de gyakorlatilag még he nem iktatott sehoh. Magyar jellegzetessége Brassónak az „Agisz”. Svédok, angolok, románok és szászok egyaránt tanulgatják és törik a nevére, mert a háziipari szakosztály népművészeti remekei az idegeneket érdeklik elsősorban. Angol látogatókat a petroleum-telepek adnak, svédokat az utéptő társaság. A románok összehasonlításokat tesznek, a szászok önmagában értékelik a népművészetet, bármelyik néptől is eredjen az. A magyar háziipar és népművészet terjesztése, népszerűsítése és értékelése révén tanultak meg az Agisz nevét udvarhelyszéki, csiki, tordai, kalotaszegi, marosmenti és szatmárvideki asszonyok is. Egyszerű, falusi asszonyok, akik pénzt kapnak az Agisztól.

A szövetkezet másik szakosztálya, a mezőgazdasági szakosztály már szűkebb körben, de nagyobb összegekkel dolgozik. A mezőgazdaság termékeit és a székelyföldi tejszövetkezetek termékeit közvetlenül Brassóhoz. Kökös, Vargyas és Székelyderzs jelölék működési határvonalait. Társaságok említi meg, hogy ez a szövetkezet alig egy éves működése és alig 70 ezer lejes alaptőkéjével közel kétfélmillió lejt juttatott ki a falvakba s ugyanezért csak a könnyebben ellenőrizhető vajnál közel 70 ezer lejt takarított meg vásárlóinak azzal, hogy a vaját a közvetítőknél kapcsolásával különként 12—16 lejjel olcsóbban adta a rendes üzleti árnál.

Okos, értelmes és élelmes „királyfi” ez az Agisz. Megérdemli, hogy királyi aerdüljön. Most egyébként megint az ő nevével visszhangzik Brassó, mert Bethlen Mária grófnővel együtt nagyszabású művészeti vándorkiállítás nyit meg november 11-én a főtéri tanácsház termében s a város magyar nőegyletei és egyesületei versengve dolgoznak azon, hogy ez a kiállítás méltó legyen a világhírű magyar népművészethez.

Brassói foto

Városunk Erdély öreg hölgye, ezt ábrázátán kell hogy lássa, mert van egy Cenk nevű szemölcse s egy Warte nevű pattanása!

Sok ur tölt nála telet-nyarat, s ő mindet tárt karokkal várja, azért mégis partában marad, a vén Brassónak ma sincs párja!

NEMES FERENC

Pletykasarak

A brassói pletykasarak lehet a Korona kávéház sarokülsőin is, de lehet tágas és napsütéses helyen is, mint például a Modern-mozgó helyén kialakított nagyon szép, nagyon napsütéses parkban. Sokan ülnek ki a padokra olyankor, amikor begyadnak, de simogatón sőt a késő ős nap sugarai — és szidják a városi tanácsot, hogy azzal a pénzzel, amit ebbe a parkba ölt, mennyi hasznos dolgot végezhetett volna.

A pletyka egyébként Brassóban is olyan, mint máshol. Olyan, mint a szemtelen, bosszantó, néha undorító piaci légy. Édességekre száll, vagy az erjedő dolgokat keresi. Édesség neki mindaz, ami valamilyen formában a hálószerzőkkel összefüggést. Ezekről ne is szóljunk.

Az „erjedő” dolgokra szálló pletyka azonban megérdemel néhány szót. Bármi lyen kezdeményezés is induljon el, nyomában lesz a rosszindulatuan — össze- gyalazza a dolgot. Így indult el például az, hogy az ÁGISZ-szövetkezetet nem kell támogatni, mert az „szabadkőméses” zsidó kezdeményezés”. Nem lehet tudni, hogy mit is akart ezzel lebecsülni. A zsidók és szabadkőmésesek aligha szegények, hanem az ÁGISZ-szövetkezetnek alig 20 van, sajnos. Brassóban pár ezer zsidó van, szabadkőméses aligha van ennyi is. Magyar ellenben ezernél is több. És ez a 20 ezer magyar közül mind a 19 ezer 800 magyar beletart a szövetkezetbe. A többi ugyancsak benne van.

Igy született meg az Agisz, amelynek minden más hasonló szövetkezetétől eltérő keretet és lehetőségeket adott Balás Ernő volt szenátor gondos és körültekintő alapszabálytervezete. Az előkészületi munkák során az eredeti tervezet sokszor

Meglincselték a gazdák a tetlenért szállótolvajokat

Két munkanélküli szörnyű halála egy Medgyes melletti községben

Medgyes, november 8.
Különös és felháborító gyilkosság történt a Medgyes melletti Buzd község szállókertjében. Négy medgyesi munkanélküli, névszerint Radu Humbeanu, Keck Sámuel, Sigismund Martin, Zakel Michael, szállót akartak lopni. A szállókertbe érve, nem viselkedtek, úgy látszik, elég óvatosan, mert a két ór észrevette őket. Az örök nem támadtak a szállótolvajokra, hanem leszaladtak a faluba és föllármázták a szállósgazdákat.

Hatvan-hetven ember csődült össze és villákkal, fejszékkel felfegyverkezve, kivonultak a tolvajok ellen.

A szállósben körülkerítették a tolvajokat, rájuk támadtak és irtózatosan elverték őket. A megtámadt emberek hiába ordítottak, nem volt kegyelem.

Radu Humbeanu valóságban kettészelte egy fejszecsapás, a helyszínén kiszenvedett.

Keck Sámuel rettenetes sebeivel még élt a medgyesi kórházban, de ott ő is meghalt. A másik két embert egy jobbérzésű buzdi lakos mentette meg a haláltól, aki sirva könyörgött a lincselő gazdáknak, hogy hagyják abba a vérengzést. Martin Sigismund súlyos, míg Zakel Michael könnyebb sebekekkel fekszik a medgyesi kórházban.

A szomorú ügyben a medgyesi ügyészség szigorú vizsgálatot vezetett be.

Tornacipő mindenütt kapható

A tanító ur, ha részeg, rögtön hitleristának érzi magát

Csikjenőfalva, november 8

Csikjenőfalvának van egy állami iskolai tanítója, bizonyos Hegedüs Lajos, aki arról nevezetes, hogy sokszor és sokat iszik s amikor részeg, dühös hitleristának tartja magát. Ezzel az állami iskolai tanítóval csunya, de a tanítóra nagyon jellemző összetűzése volt a napokban a csikarcfalvai lapbizománysnak. Az összetűzés Csikjenőfalván történt Puskás Margit izületében, ahová a bizománys elszámolni tért be. Hegedüs tanító ur éppen az üzletben tartózkodott, mint annyiszor, ezuttal is nagyon részeg volt, tehát dühös hitlerista is. Megpillantva a bizományst, nyomban agaskodni kezdett benne a részegség és „a hitlerista öntudat”. Kibálálta kezdett, hogy ő hitlerista s nekitámadt a bizománysnak, aki kerülni akarva a verekedést, elhagyta az üzletet. Hegedüs tanító azonban folytatta a kibálálást és üldözöbe vette a bizományst, akit az utcán újra megtámadott, kerékpárjáról lelökte és durván szidalmazni kezdte.

A nagyon részeg állami tanító utcai botránya nem volt épületes látvány s az összeszaladó szomszédság nem is volt elragadtatva tőle. Bartha Kálmán kisjenői gazda nem is tudta sokáig nézni. Megfogta és az árokba lökte a részeg tanítót, aki látva a közhangulatot, feltápászkodott és elinált. Jó lenne, ha a tanfelügyelőség is felfigyelne Hegedüs tanító ur viselkedésére, mert az ilyen utcai botrányok és a tanító ur gyakori részegkedése nem válik az állami iskola tekintélyének emelésére.

Néhány nap múlva megkezdjük első ajándékregényünk szétküldését

Az óriási igénylés miatt késelt pár napot az első regény szélesítése

Brassó, november 8.

Október elején hoztuk nyilvánosságra a B. L. ajándékregény-akcióját s ma, amikor a terv kipattantásának első hónapját zárjuk, megelégedéssel állapíthatjuk meg, hogy mint évtizedek óta annyiszor, most is helyesen ismertük fel, nemcsak azt, hogy mire van szüksége az erdélyi és általában a romániai magyar olvasóközönségnek, hanem azt is, hogy miképpen lehet az olvasóközönségnek ezt a szükségletét úgy kielégíteni, hogy az ne jelent senki pénzállozatát az amúgy is szűkös viszonyok között élő nagyközönség rovására. (Hogy ez a regényajándék viszont a kiadóhivatal terhére jelent áldozatot, azt csak éppen megemlítjük, de nagy lármát vele nem csinálunk, tulságosan vele nem kérkedünk.)

A B. L. olvasóközönsége részéről olyan élénk és lelkes érdeklődés nyilvánult meg ajándékregénytárunk iránt, amelyre legmélyebb gondolatainkban sem számítottunk. Ezt a váratlanul nagyfokú érdeklődést annál jólesőbb érzéssel regisztráljuk, mert kiolvassuk belőle olvasótáborunk velünk szemben táplált bizalmát; a mi olvasóink tudják, hogy ha mi ígérünk valamit, azt becsületesen tartjuk, s ennek az „ajándék-lónak” megnézheti a fogát akárki, nem vallunk szégyent vele.

Az első, október havi regény kinyomtatásával megkezdünk egy keveset, aminek magyarázata az, hogy nem vállalkozhattunk több könyvpéldány előállítására, mint amennyire

közönségünk ténylegesen igényt tart; be kellett tehát várunk, amíg a bejelentések az ország minden részéből befutnak. Ez most megtörtént és itt csak röviden és szerényen közöljük, hogy eddig 25.000 példányra érkezett bejelentés. Aki csak valamennyire ismeri a viszonyokat, az tudja megítélni, hogy ez mit jelent.

Az október havi ajándék-regénytárunk első kötete egy-két nap múlva csomagolásra készen áll és akkor megkezdjük annak szétküldését. Előfizetőink hához szállítva kapják, példányonkénti vásárlóink pedig ott vehetik át a könyvet, ahová az összegyűjtött szelvényeket beadták és a 4 lej kezelési költséget befizették.

Nyugodt lelkiismerettel bocsátjuk utra ajándék-regénytárunk első kötetét: hisszük, hogy közönségünk meg lesz elégedve vele — és velünk.

A novemberi ajándékregényre szintén 15 szelvényt küldünk, amelyeket példányonkénti vásárlóink sziveskedjenek a lapból kivágni, összegyűjteni és a 15-ik szelvény kivágása után helyi bizománysunknak átadni. Előfizetőinknek nem kell a szelvényeket gyűjteniük. Az első szelvényt lapunk 10-iki keleti számában közöljük.

A novemberi regény kéziratát már szedés alatt áll. Címét még nem közölhetjük, mert a szerző eredeti címét nem találtuk megfelelőnek s most törli a fejét egy jobb, megfelelőbb címen. Reméljük, hogy néhány nap múlva megismerjük ezt is.

Minden eddiginél dühösebb névvegyelemzés indult a Székelyföldön

Gusti miniszter is másképpen cselekszik, mint ahogyan beszél

Ul rohamra vezényelték a magyar iskolák ellen az állami tanítókat

Csikszereda, november 8.

Közel 15 esztendő óta dühöng Csikme gyében a „kulturzóna”. Ennyi idő óta akarják minden eszközzel megfojtani a magyar oktatást. Kötetek kellenének annak felsorolására, mit szenvedett ez alatt az ősi kulturájához végtelenségig ragaszkodó székely nép. Most új rohamra indulnak a Székelyföld elrománosítását célzó hivatalos törekvések.

Chirca Péter csikszeredai tanfelügyelő többszörös kérésére Gusti közoktatásügyi miniszter szigorú rendelkezést adott ki, hogy minden állami iskolai igazgató készítsen el községéről egy összefoglaló tanulmányt és ezzel kapcsolatosan mutassa ki mindazon családokat, akik román eredetűek. A rendelkezés hangsúlyozta, hogy az egyes tanítók munkáit a helyszínen fogják ellenőrizni s jaj lesz annak, aki nem végzett alapos munkát.

Az elkészült tanulmányok egy részét Gusti közoktatásügyi miniszter, a győztesntmiki nyári tanfolyam befejezése alkalmával személyesen őrizte ellen és — elismerését fejezte ki. Akkor még nem igen sejtette senki: mire is lesznek jók ezek a tanulmányok. A tanév kezdetén aztán kitudt.

Miniszteri rendelkezés érkezett az állami iskolai tanítókhöz. A rendelet szigorú

an utasította a tanítókat, hogy „a magyarok által elnemzetlenített családok le származottjait” állami iskolákba kell hivatalból beírni és minden erővel arra törekedni, hogy nemzetiségüket mielőbb visszazerezzék.

Az állami iskolai igazgatók erre egy másútan tagadták meg szín-székely családoktól a felekezeti iskolába íratáshoz szükséges nyilatkozatokat aláírását azzal, hogy román származásuk. A szülők kétségbeesetten tiltakoztak. Évszázadokra visszamenőleg mutatták ki, hogy minden ivadékuk székely volt. Nem használt semmit. Nem adtak semmit az „elavult” írá sokra, hisz ott vannak az ujonnan készített tanulmányok, amelyek „napról napra nyesebben” igazolják a román származást.

A szülők nem nyugodtak bele az intézkedésekbe. A miniszterhez felebbezték. Ahhoz a miniszterhez, aki székelyföldi körutjai alkalmával állandóan hangoztatja a törvényben biztosított iskolaszabadságot. Elve — mondta —, hogy minden szülő abba az iskolába írta gyermekeit, ahová akarja. Kifogásolta a kulturzónát is, mint csődbe ment intézményt. Magyar nyelvű tanítókat ígért. Felháborodva jelentette ki, hogy a jelenlegi állapotok tarthatatlanok. Elképzelhetetlen, hogy

magyarul egy szót sem tudó tanítók oktatassanak csak magyarul beszélő gyermekeket.

A székelyek biztak a közoktatásügyi miniszter magas gondolkodásában.

Határozott reménységgel tették póstára a miniszternek címzett kéréseket, melyekben elsírták nagy fájdalmukat: nem engedik felekezeti magyar iskolákba gyermekeiket.

Kéthavi reményteljes várakozás után a válaszok érkezni kezdtek, most, november első felében. Érkeztek a válaszok és dühbentettek. Évszázados családok féltve őrzött hagyományait rombolják össze. Fgy sokat szenvedett nép egyetlen egységes és még csorbitatlan vagyonát: kulturáját kezdik ki.

Borcsa Gergely csikszeredai román kath főgimnáziumi tanár kérésére, aki az 1700-as évekbeli származó eredeti magyar nemesi oklevélvel igazolta törzsgyökere székely származását, ezt írja Gusti miniszter:

„Kérésére, megfelelő előzetes információ beszerzése alapján, értesítjük, hogy Ön kétségtelenül román származású Családját a magyarok katonáskodás utján magyarosították el és így Julius nevű kislánya felekezeti iskolába íratását nem engedélyezhetjük”.

Ugyanilyen értelmű átiratot kapott Borbáth János csikszeredai lakos is, akinek a miniszter is elismeri magyar származását, „nevét helyes magyarsággal h-val írja le”. Csikszatászege Tódor János gazdát boldogította a miniszter hasonló válaszával.

Ezenkívül felsorolhatatlan azoknak a székelyeknek a neve, akik kérésrel fordultak a közoktatásügyi miniszterhez és hasonló választ kaptak.

Az elkeseredett emberek, akiknek neveiből is világosan látszik a székely származás, kétségbeesetten szaladgálnak fűhöz-fához, mitevők legyenek?

Megdöbbenve áll meg az ember a halatlan intézkedés előtt. Hát már idejutottunk? Már a miniszterek is névvegyelemnek? Miniszteri utasításra kell a székelynek abba az iskolába íratni gyermekét, ahová parancsolják? Honnan vesz jogot és bátorságot a miniszter az emberek nemzeti kategóriákba való osztásához? Lehet a béke- és a kisebbségi szerződések fennállása alkalmával ilyen dolgokat elkövetni? Ilyen nyíltan, minden leplezés nélkül, papírra vetve gazdálkodni emberi lelkek felett?

Bájoság és üdeség!

Többet számít a vonások perfektségénél az arc bór szépsége. Az egészséges és jól gondozott arc bór fiataloságot és élénkséget tükröz. Káros egy finom és érzékeny bőrt, rossz minőségű pudert használni, mely megromadja és durvítja az arc bór. A D'ARGY pudert tisztá és higiénikus anyagból van készve, minősége elismert. Ön szállítójával nem lesz elégedve ha ajánlani fog egy rossz eredetű.

POUDRE D'ARGY

A D'Argy pudert és a Cubanita tolvízet használja minden szép asszony.

Hindazoknak, kik magukat gyengének és kimerülteknek érzik.

BIOGLOBIN

új életerőt ad

Vérképző, izomerősítő, idegerősítő, étvágygerjesztő és élénkítő szer.

Kapható a gyógyszerárakban, vagy a készítőnél:

FABRIUS GUIDO

„MEDVE” gyógyszerár

Nagyszeben-Sibiu

Elérkezett a nagy nap

Holnap kezdődik az Állami Osztálysorsjáték új huzássorozata.

November 9-ikén kezdődnek az I. osztály huzásai. 2450 nyeremény, ezek között a főnyeremény **1,000.000 lej.**

Megszólalt utoljára jövőjének intő hangja! Menjen be bármely elárusítóhelyre és vegye meg sorsjegyet, mely jövőendő sorsát eldöntheti!

Vásároljanak szerencsés sorsjegyet a
KERESKEDELMI HITELINTÉZET R.-I.
Cluj, Piața Unirii 20.
a Román Állami osztálysorsjáték elárusítójától
és vidéki bizományosaitól.
Postai megrendelések a legpontosabban eszközölhetnek.

Szerencsés sors-
jegyek kaphatók
brassói főelárus-
ítónál:

FORTUNA

Enkelhardi Sándor
Brassó, Weiss Mihály-utca 5. Telef. 3-99.

1/8 sorsjegy ára Lei 125.
El ne felejtse megújítani!

Hol van még a tímsó és hol van az élet?

Szatmár, november 8.

Furcsa felvonulás zajlott le a szatmári pénzügyigazgatóság előtt. Nyolcvankét szatmári borbélymester letette a szerszámot, letette a borotvát, a hajnyírógépet, az ondóló vasat és tüntető menetté alakulva, vonultak fel a pénzügyigazgatóság elé, hogy sebeiket megmutassák, kitergessék és így reméljenek irgalmat.

— Nem bírjuk tovább! — tört ki a kétségbeesés a szatmári Figarókból. — Nem bírjuk tovább és ha így tart, elpusztulunk mindnyájan.

A pénzügyigazgatóval akartak beszélni, de a pénzügyigazgató nincs itthon, a pénzügyigazgató fel van függesztve és saját ügyes-hajós dolgának elintézése érdekében Bukarestben szaladgál már betek óta. Az ideiglenesen ideiglenes pénzügyigazgató pedig vidéken van és ellenőrzi, hogy a repülő-bizottságok hogy működnek, befolyik-e pontosan az adó?

Nem kerültek tehát a nyolcvankét borbélyok a pénzügyigazgató elé, csak a tisztviselőknek mutogathatták sebeiket, mutogathatták üzleti könyveiket.

— Valakinek meg kell hallgatni bennünket, — sirták a borbélyok, — mert nem bírjuk tovább ezt az életet elviselni. Nem bírjuk a közterheket, nem bírjuk az adószedők állandó hadjáratát, nem bírjuk az örökös rettegést, ami nyitástól zárásig kísért, hogy ma csukják be tüntetünket, ma viszik el gépeinket.

— Hát miért nem fizetnek? — kérdezték naívan a buzgó tisztviselők.

Felelet helyett a borbélyok a bevétel-kiadási naplót mutogatták.

A borbélyüzletben szombat a legerősebb nap. Nincs olyan szatmári borbély a nyolcvankettő között, aki egy szombaton többet venne be mint 100—160 lejt. Az ezen felüli bevétel már csak álom. Hétköznap a kereset nem haladja túl a negyven lejes átlagot.

— Ha minden pénzünket, ha minden bevételünket csak adóra adnánk, akkor is volna tartozásunk, mert az adókat még 1928-ban, a konjunktúra idején emelték fel és azóta hasztalanul kérünk, sirunk, rimázkodunk, nem akarják leszállítani. Pedig azóta éppen a negyedét keressük meg annak, amit akkor kértünk.

Es hasztalan a panasz, hasztalan a könny. Mindennap becsuknak egy-egy borbélyüzletet, viszik a berendezést, viszik a hajnyírógépet, a forgatható széket és a megfakult tükröt. Becsukják a boltot és kiittik a negyven lejt is a borbélymesterek szájából.

A tisztviselők meghallgatták a szatmári nyolcvankettőnek a panaszát. Meghallgatták, de nem tudnak ők segíteni. Utasításra dolgoznak ők és nem kimélhetik a borbélyt, mint ahogy nem kimélnek senkit sem, akit ki kell juttatni arra a listára, amelynek nyomán a repülőbizottság mindennap megkezd a gázháborúnál is pusztítóbb hadjáratát.

Viszaindultak hát a nyolcvankét szatmári borbélyok. Előbb elmondották még, hogy ha nem segítenek rajtuk, valamennyien becsukják boltjaikat. Inkább így pusztuljanak el gyorsan és egyszerre, mint lassan és egyenként, ahogy most pusztulnak.

Napi negyven lej a bevétel.

Adóra több kell. Városi és állami adóra. Hol van még a házber, a szerszám, a fűtés, az új-ság a vendégnek, a segéd fizetése, a szappan, a kölnivíz, a tímsó és a puder?

Es hol van még az élet? A megélhetés? Az asszony és a gyerek?

Közel negyedmillió váltót óvatoltak meg november 2-ikán

Mintegy két és félmilliárd lejnyi követelés került behajtásra

Bukarest, november 8

Ismeretes, hogy a konverzió alá nem eső adósságokra a tavasszal adott moratórium hatálya október 14-én járt le s november 2-ika volt az utolsó. A meddig az adóssoknak ez a csoportja köteles volt fizetési ajánlatot tenni a hitelezőnek. Ennek folytán a hitelezők november másodikán tömegesen adták át a váltókat megóvatolás végett a közzegyzőknek s fogtak neki követeléseik behajtásának.

Ezzel a tömeges művelettel kapcsolatban az egyik fővárosi statisztikus kiszámította, hogy november másodikán rekordnap volt a váltó-óvatolás terén. Hozzávetőleges becslés szerint ugyanis

ezen az egyetlen napon az ország területén nem kevesebb, mint kétszáz-negyvenezer váltót óvatoltak meg körülbelül 2-2 és fél milliárd lej értékben.

A Banca Națională által átvett váltók

közül átlag csak husz százalék került óvatolásra, mert a többit a bankok garantálták.

Valamivel kisebb tömegű váltó-óvatolás várható december 2-ikán is, amikor az adóssok más kategóriáinak a váltói válnak esedékessé. S a váltóóvatolások nyomán most, a tél küszöbén, megindulnak a végrehajtások mindazok ellen, akik nem rendezték tartozásaik ügyét a moratóriumos és konverziós kedvezmények értelmében.

Ujabb gyümölcsstermelési tanfolyamok Udvarhelymegyében

Az udvarhelymegyei Mezőgazdasági Kamara igazgatótanácsa elhatározta, hogy a közeledő téli idény alatt újabb 10 ras gazdasági tanfolyamot tartat a vármegye különböző vidékein, a központi községekben, melyeken résztvesznek a tanfolyam székhelyi lakosokon kívül a környezeti községek gazdái, gazdajainak és értelmiségi közönsége is, férfiak és nők egyaránt. E tanfolyamok tíznaposak, s azokon a gyümölcsstermelés hasznosságát, a termelés kiviteli módjait, a gyümölcs eltarthatósági és értékesítési ismereteit nyernek előadást. Kapcsolatban ezen gyümölcsstermelési főágazattal, előadtnak még rövidebb ismeretessé a baromfitenyésztés és méhésztet főbb tudnivalói és gyakorlati teendői, úgy, hogy egy ilyen tanfolyamot végzett egyén, mindhárom gazdasági ágazatból biztos eligazodást és kiviteli ismereteket nyer ezen gazdasági ágazatok rendszeres és hasznos üzembevitelére nézve.

Az eddig már megtartott nyolc ilyen gazdasági tanfolyam eredményei és propagandája meggyőzték az udvarhelymegyei gazdákat, hogy ezen új irányu gazdaságkodás bevezetése rendkívül nagy haszonnal jár és így most, a községek lakói maguk kérik meg a kamarától ezen 10 napos tanfolyamok megtartását. A tanfolyamok szervezésére, levezetésére és a gyümölcsstermelési részlet előadására kiküldött a kamara igazgatótanácsa Gyerkő Mihály nyug. ig. tanítót, a kamara gyümölcsstermelési szakértőjét, a gyümölcsstermelés ismeretét dr. Nagy Endre székelykeresztúri unitárius gazdasági iskola igazgatóját, a gyakorlati rész bemutatásában való segédkezésre pedig Magyar István gyümölcstermesztési szakértőt. A baromfitenyésztés előadását felkérte Lőrinczy László kadácsi unitárius lelkész, baromfitenyésztési szövetkezet vezető, míg a méhészteti ismereteket előadja pedig a legtöbb helyen Lakatos Tivadar, nyug. városi tanácsos, Erdély-szerző ismert méhésztész. A tanfolyamok

napi tanrendje, délelőtt 8—12-ig elméleti ismeretek, délután 2—5-ig gyakorlati bemutatók, este 8—10-ig pedig a körleti községekben a helyi nagyteremben ingyenes propaganda és általános ismeret adó előadások tartanak.

A vármegyei gazdasági közönsége általánosan megindította a gyümölcsstermelés telepítését. Az értékesítés megnyerése céljából pedig rövidesen megszervezik a „Siculia Gyümölcs- és Termék Értékesítő Szövetkezetet”, a községekben megszervezendő fiókokkal; viszont a gyümölcsstermelés biztosítása érdekében munkába vették a vármegyei gyümölcsstermelési szabályrendelet kidolgozását.

Az elhatározott gyümölcsstermelési tanfolyamok a következő sorrendben tartanak meg: Ez év nov. hó 12-22-ig Székelykeresztúron a környező öt község lakói részére, november hó 27-től december hó 6-ig bezárólag Székelykeresztúron négy község lakói számára, december 11—20-ig Szentábrahám központban négy község részére. A jövő évi január hó 4—13-ig Ujszékely központban négy község lakói részére, január 18—27-ig Homoródszentpálon 5 körzeti község lakói részére, február hó 1—10-ig Homoródszentpálon négy község részére, február hó 15—24-ig Etéd központban hat község lakói részére, március hó 1—10-ig bezárólag Kibéd központban két község lakói részére, március hó 15—24-ig Erdőszentgyörgy központban öt község lakói részére, végül március hó 26-tól április hó 4-ig bezárólag Borsos község központban, kilenc község lakói számára.

Az udvarhelymegyei gazdák nemes igyekezete, gazdasági szervezkedése valóban dicséretet érdemlő, mert csakis az új irányu gazdasági elindulások hoznak a mi számunkra az eddigiekhez jobb jövődelmeket.

Világíts kávéval!

Ismeretes dolog, hogy a nagy kávétermés áldásai elől az amerikai kávéültetvényesek úgy menekülnek, hogy számlálhatatlan vagonrakomány kávéval a tengerbe öntenek. Nem is a kávé hanem az alacsony árak ellen védekeznek így. A tengerbeöntés a legmódoribb védekezés az árak tartása érdekében, így találták ki Délamerikában a mozdonyoknak kávéval való fűtését. Így legalább valami haszna megül van a nagy értékpusztításnak. De a tapasztalat szerint a kávé elégetésénél rendkívül kellemetlen szag keletkezik és így a kávéval való fűtés ki fog menni a braziliai divatból. Ez adta egy braziliai tudósnak az ösztökélést további kísérletekhez. Sikerült is száraz desztillálás útján a kávéból világító gázt nyerni. Több braziliai városban már gyakorolják ezt a gázgyártási módot és kávégázzal világítanak. Megállapítást nyert, hogy a kávé állományának csaknem ugyanannyi százaléka alakítható át gázzá, mint szén. Braziliában a legújabb jelszó: Világíts gázzal!

— Lengyel vasúti sín — kávéért. Lengyelország egyezményt kötött a braziliai kormányval, mely szerint 1000 tonna acélsín ellenében átvesz 7 millió font kávé, ami egész 1934 évi szükséglete.

★ A kamatokra vonatkozó érvényben levő összes törvényes rendelkezések különös tekintettel a konverziós törvények intézkedéseire. Teljes román szöveggel, magyar fordítással, magyarázatokkal és kamattáblázattal. Közreadták dr. Gáspár Gyula és dr. Váradi Ödön ügyvédek. Ára 20 lej. Postai küldéssel 25 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában.

Egy sikkasztással vádolt tisztviselő harca a Schmoll-gyár ellen

Brassó, november 8.

A brassói törvényszék II-ik szekciójának Seid-Baiulescu-tanácsa kedden délután hirdetett ítéletet Riebel Károly, a Schmoll-paszta gyár sikkasztással vádolt utazójának bűnügyében.

Az utazó ellen az volt a vád, hogy a Schmoll-paszta gyár részére bevételzett összegekből 245 ezer lej elcsikkasztott.

Riebel azt vallotta, hogy csakugyan elvett a bevételzett pénzből, de nem 245 ezer lejt, amint a cég állítja, hanem csak 110 ezer lejt ezt pedig azért, mivel a gyárral elszámolási viszonyban volt és ekkora összegre rugó követelése volt a Schmoll-céggel szemben. Kijelentette, hogy hajszáldozata, az ügyei felülvizsgálásával megbízott tisztviselő az ő helyébe akart kerülni — oda is került — és ezért állította be terhelően az ő ügyét.

Azonkívül kijelentette, hogy a cég helyiségeiben, a tisztviselők megmozgatták, 5000 lej készpénzt elvettek tőle, valamint mindazokat az irásokat, amelyek azt bizonyították, hogy a pénzeket rendszeresen elküldötte a cég címére.

Végül kijelentette, hogy a tisztviselők azzal fenyegették meg, hogy börtönbe juttatják, tönkreteszik, ha nem ír alá egy nyilatkozatot, amelyben kijelenti, hogy csakugyan elcsikkasztotta a feltüntetett összeget. — Ő teljesen tehetetlen volt és ezért aláírta a nyilatkozatot, annyi módosítással, hogy az „elcsikkasztott” szót helyett „visszatartott” szót vezettek rá az írásra.

A Schmoll-cég két vezető tisztviselőjének terhelő és Zeno Braia szászvárosi nemzetiparasztpárti képviselő bizonyos tekintetben a vádlottra nézve kedvező vallomása, valamint *Mardare* ügyész vád és Radu *Oleanu* ügyvéd védőbeszéde után a bíróság 1 évi fogságra, háromévi hivatal- és jogvesztésre és 245 ezer lej megfizetésére ítélte Riebel Károlyt. A bíróság beszámította az ítéletbe a vádlott 26 napi vizsgálati fogságát is.

Az ítélet ellen a vádlott felebbezett. A védő szabadlábra helyezési kérelmét a bíróság elutasította.

Brassó sportja

Sportkrónika

Brassó, november 8.

— Brassó nem sportváros! — szól fitymálól az idegen, mikor a futballmeccseken ritkán lát ezeket szorongani, drukkolni, bömbölni — nem is szólva pénztároszomonító esetekről, mikor csak száraz lézengenek a pályán.

— Brassó sportváros! — kénytelen megállapítani, mikor nyáron kirádulni vonul a felfáros, vagy télen több ember jár sítalpon, mint hócipőben.

Igenis, Brassó sportváros, csak a labdarúgás mindent eltíró fölénye nélkül, amely más erdélyi városokra jellemző. Örülünk, nem annak, ami a futballnak még hiányzik, hanem ami a többi sportágnak megvan: a si, turisztika, asztaltenisz, kézilabda, atlétika számos sportolójának és más városokhoz képest szép közönségének. A futball vezetői pedig igyekezzenek megnövelni táborukat, mert — nem illik eltilkolni, hanem tudomásul kell venni és segíteni rajta: — nem olyan erős, mint másutt.

Különben az utóbbi időben a labdarúgás tábora is örömdetesen növekedik. Talán még a zöldasztal melletti drólik se hiányoznak...

AZ EGYIKNEK SIKERÜL,
A MÁSIKNAK NEM...

Itt vannak például a játékos durvaságok és a letiltás. Olyan ez, mint a mérgező keles. Néha csak picit daganat származik belőle, néha hónapokig tartó fájdalmas baj. Néha 2—3 hónapra tiltanak a játékosokat, néha csak 8—8 napot szor-

Siessen

biztosítson jegyet a

„Kék Madár“-hoz

melynek egyetlen brassói előadása november 13-án lesz a brassói ASTRA-MOZGOBAN.

nak a csontramászó futballisták nyakába. Hja, minden szentnek a klubja felé hajlik az ítélete... már arról is keringnek kósza hírek, hogy a kerületi elnök és a titkár a lemondás gondolatával foglalkoznak, tüntető tiltakozás gyanánt. Ha ez tényleg megtörténik, a tárgyilagos sportközvélemény bizonyára mellettük foglal állást.

Különben nem akarunk a dolgok elébe vágni. Megemlítettük, mert éppen mai számunk helyet szentel az alaposabb betekintésnek Brassó életébe minden vonatkozásban. Támadnivaló akadna ugyan bőven, de hát várjunk, hátha rendbejönnek a dolgok maguktól. Talán megtörténik ez is és a brassói sportvezetők energiáikat a brassói labdarúgás egyetemes fellendítésére fogják fordítani...

A BRASSÓI CFR BIRKOZÓI

részt vettek a váradi Törekvés vasárnapi birkozóversenyén és 10 egyesület 47 résztvevője között is szép eredményt értek el. Ungár József a középsúly A) csoportjában első, Bihari József pedig a légsúlyban harmadik helyezett lett. A kitűnő birkozógárda november 25-én Temesvárra megy az ottani CFR meghívására.

Utban a külvárosok új korszaka felé

Bizottság tanulmányozza a külvárosok helyzetét

Brassó, november 8.

Amint arról már beszámoltunk, Brassó város állandóválasztmánya Szele Béla dr. indítványának elfogadásával kimondta a külvárosi utcák rendbehozatalát és egy bizottságot küldött ki, hogy a viszonyokat tanulmányozva részletes javaslatot terjesszen az állandóválasztmány elé, az elvégzendő munkákra vonatkozólag. A bizottság feladata megjelölni, hogy hol és minő munkákat kell és lehet azonnal elvégeztetni és melyek azok a nagyobb befektetést igénylő munkálatok, melyek a jövő évi munkaprogram keretében nyernek majd elintézt.

A kiküldött bizottság, Voicu Cornél dr. polgármester, Szele Béla dr. és Caliman Miklós dr. állandóválasztmányi tagok, Stefan Ulpin dr. városi főorvos és Socol András városi főmérnök ma délután kezdte meg a külvárosok viszonyait tanulmányozó körutját.

A főbizottság bejárta a Május 10. Oltenia, Máramaros, Muntenia, Bukovina, Moldova, Bánát, Dobrudza, Crisana,

Mircea Voda, Voivozilor, Rahova, Vidin, Aurél Vlaicu, Rovina, Dumbrava Rosie és Csatorna-utakat, valamint a Szent Péteri-ut és Gyár-ut és jegyzeteket készített az ott tapasztalt és tényleg tarthatatlan állapotokról.

Ezek az utcák az ehagyatottság szomorú képét tárják a szemlélődő elé.

A járda itt ismeretlen fogalom, az uttesten valóságos szennyvíz-tavak ékelkednek, a közlekedési lehetőségek a legminimálisabbak, a vízvezetők csatornák hiányoznak.

Gyökeres orvoslásra van itt szükség, hogy ezek az utcák és utak használható állapotba jussanak. A világítás is meglehetősen gyenge ezeken a részekén.

A legtöbb helyen van ugyan kevés számú villanylámpa, de ezek olyan szerencsétlenül vannak elhelyezve, hogy csak igen kis részt világítanak meg a nagyobb területek pedig teljesen sötétben maradnak.

A bizottság a közeli napokban folytatja körutját, hogy aztán észleleteiről je-

lentést tegyen az állandóválasztmány-nak és részletes előterjesztést tessen az ez évben elvégezhető és a jövőre halasztható munkálatokról. Mindenesetre a legfontosabb az, hogy a rendet teremtő munkálatok anyagi fedezete biztosítható legyen. Rengeteg munka vár elvégzésre és ez rengeteg befektetést igényel. Ezt a nagy munkát a város saját erejéből képtelen lesz elvégezni.

Nem marad más hátra, mint egy kölcsön felvétele, mely aztán lehetővé teszi az összes mizériák megszüntetését.

Brassó külvárosainak sokat szenvedett lakossága bizalommal várja a város vezetőségének intézkedéseit. Tudja, hogy ez a vezetőség szívén hordozza a város érdekeit, de nagy nehézségekkel kell megküzdnie. Bizik abban, hogy ez az alkotó és teremtő vezetőség leküzdje a nehézségeket és megfelelő viszonyokat fog teremteni a külvárosi részekben is.

A város vezetősége is tudja, hogy a külvárosok lakossága jogosan várja a cselekedetet, még pedig sürgősen.

Felfüggesztették állásából Martin Eugen városi tisztviselőt

Most derült ki, hogy miért tartott hónapokig egy iparigazolvány beszerzése

Brassó, november 8.

A brassói városházán napok óta fegyelmi vizsgálat folyik Martin Eugen tisztviselő ellen, aki a város ipari ügyosztályánál teljesített szolgálatot. A vizsgálat, amelyet Popovici Stefan dr., a város személyi ügyosztályának főnöke vezet le, tulajdonképpen a brassói kereskedelmi és iparkamara feljelentésére indult meg a tisztviselő ellen.

Tudvalevőleg az iparigazolványokhoz szükséges kérvényeket előbb a városhoz kell benyújtani és innen továbbítják azt végleges jóváhagyásra és a cég bejegyzése végett az ipar- és kereskedelmi kamarához. A kérvényeket a városházánál csak abban az esetben fogadják el továbbítás végett, ha a kérvényező felek a mintegy ezer lejt kitévő különböző illetékek fizetéséről szóló nyugtákat is mellékelik.

Néhány nappal ezelőtt az ipar- és kereskedelmi kamarához felülbélyegezetlen és a szükséges igazoló írásként mentes kérés érkezett a várostól az ipar- és kereskedelmi kamarához. A legesodálatosabb az volt, hogy a kérvényt, annak elnére, hogy az érdekelt fél nem mellette a taksák kifizetéséről szóló nyugtákat, a városházán aprotálták.

A kamara titkársága beidézte a kérvényező felet és felszólította, hogy azonnal fizesse ki

a törvényben előírt illetékeket, ellenkező esetben nem kaphatja meg az iparigazolványt. Ekkor pattant ki a botrány.

A kérvényező ugyanis felháborodva magyarázta, hogy a különböző illetékeket a városházán készpénzben kifizette az ipari ügyosztálynál dolgozó Martin Eugen tisztviselőnek, aki nagyobb baksisért elvállalta az ügy teljes elintézését.

A váratlan fordulatra azonnal értesítették a város polgármesteri hivatalát, amely Popovici Stefan dr. városi főjegyzőt bízta meg a vizsgálat levezetésével.

Popovici dr. rajtaütésszerűen átkutatta Martin Eugen tisztviselő iratszekeréit, amelyekben egész halom iparengedélyre vonatkozó kérvényt talált, amelyek hónapok óta fekszenek a fiókban.

Hamarosan kiderült, hogy a korrupt tisztviselő az iparengedélyért érdeklődőknek baksisért megírta a kérvényt, elvett tőlük átlag

ezer lejt azzal, hogy a többit bízzák csak rá. Aztán a kérvényeket soha el nem intézte. Sőt találtak olyan kérvénypapírt is, amely aláírással el volt látva, de a kérvény meg sem volt írva.

Panamára azonban rajtavesztett, amennyiben akadt egy becsapott fél, aki feljelentéssel fenyegetőzött. Ugy látszik, nem volt pénze a hiányzó okmányokat kipótolni, és így lopva aláírta feletteseivel a kérvényt, majd utnak engedte akták nélkül. A tisztviselő ellen már régebbi idő óta gyanúkok merültek fel, hogy panamázik, mindeztideig azonban nem sikerült rajtakapni.

A vizsgálat eredményeként elrendelték azonnali felfüggesztését, ugyanakkor pedig a polgármesteri hivatal jelentést tett a törvényszék mellett működő tisztviselői fegyelmi bizottságnak, amely a napokban dönt a hűtlen tisztviselő ügyében.

★ A BRASSÓI REFORMATUS EGYHAZ-KÖZSÉG Bolonya—Szentpéteri-uti Ifjúsági Keresztény Egyesülete folyó hó 7-én este 8 órakor tartja megnyitó közgyűlését a Moldovautca 6. szám alatti saját helyiségében. A közgyűlésre egy rendes tagokat, mint az érdeklődőket szeretettel meghívja és elvárja a vezetőség.

Lux-Mozgó

November 7-étől, keddtől bemutatja a szezon leg-hatásosabb filmoperettjét

EGY DAL,
EGY CSÓK,
EGY LÁNY

FŐSZEREPBEN:

Eggerth Márta, Gustav Fröhlich, Grell Theimer, Fritz Grünbaum, Halmay Tibor

PÁRISI LEVEL

A gazdasági krízis már a „Csillagokat” is kikezdi... — Arverésre kerül Dolly Jancsi palotája és a híres ékszerek is

Páris, november 7.

„DOLLY SISTERS”

Tündöklő karriert, sikert, pénzt jelentett valamikor ez a fogalom a „Music Hallok” világában. — Bámulat kísértte őket Párisból Newyorkig. És Budapestre álmódzó irigység figyelte ivelő és szédületes pályafutásukat. Igazi nagy csillagok voltak.

Es csillagok maradtak a színpadtól való visszavonulásuk után is. Páris munda-in életének tündöklő, csodálatos csillagai. Dívátot csináltak, elegánsan tudtak élni, elegánsan tudtak szerezni, elkártyázni és elegánsan tudtak maguk köré gyűjteni a finom és snob „Tout Paris”. Dolly Jancsi szépséges, fontainebleau-i kastélyába.

Mert a „Sisterek” közül a „Jancsi” vagy ahogy hívják a „Jenny Dolly” szerepelt többet. Rosy Dolly a multimilliomos férjeket váltogatja, de Jenny ragyogó üstökösként cikkázik Páris és Deauville, Cannes, meg Biarritz vagy Saint Maurice között. Tündöklő a charmejával és legendás híri ékszereivel.

Most pedig ezektől a híres meseételes kincsektől válik meg. Őt is kikezdi a gazdasági krízis.

Tavasszal történt. Rosy Dolly, aki künn él Newyorkban, ép egy érdekes és előnyös szerződést kötött, amelynek értelmében a „Sisterek” valamelyik amerikai színpadon lépnek újra a közönség elé.

Ugyanakkor Dolly Jancsit közel a spányol határhoz, autóbaleset érte. Hónapokig feküdt élet és halál között. Több-szörös operatív beavatkozás után végre visszanyerte egészségét. De csak a legbizalmasabb emberei juthattak a közelébe, a szenvedése hosszú hónapjai alatt.

Jenny Dolly arcszerűségeit elrejtette a világ elől. És ennek a nyomait tüntette el most egy utolsó operáció, mely után, a régi külsejével és szépségében fog hódítani.

Hódítani, még pedig újra a színpadról. Mert egész rövidesen és ez most már biztos, Dolly Jancsi Londonban lép fel, hosszú évek után először. Majd következik Páris, ahol még mindig vannak rajongói.

Színpadra való visszatérésének anyagi háttere van. Dolgoznia kell, mert a vál-

tozott gazdasági viszonyok következtében ugyiszlán elvesztette teljes vagyonát. Valószínűleg lesz még egy kis tejbé aprítani valója, de a fényes palotától meg a ragyogó ékszerektől meg kell válnia.

Rövidesen tehát Páris mondain közönsége érdekes árverésen fog találkozni. A híres ékszerek közül egy 2795 szemből álló gyöngyör, egy hosszukás formájú 26/36 briliáns kő, negyven karátos smaragdok, egy körte formájú óriási fekete gyöngy képezik a nevezetes gyűjtemény legszebb darabjait.

A BERLINI ZSINAGÓGA ÉNEKESEI PÁRISBAN.

Páris régi tradíciójához híven karolja fel a nála menedéket keresőket. Szeret jó lenni és szívesen nagylelkű. Ezért és így alakulhatott meg „Az üldözött német zsidókat támogató francia komité” melynek vezető és reprezentatív tagjai, épp a legautentikusabb árja franciákból kerülnek ki.

Ez a Komité rendezte meg a Theatre des Champs Elysée-ben a berlini zsin-

goga énekesének koncertjét, mely egész parádés „Gála Estély” keretében zajlott le. Ünneplés színezetét adott az estének — külsőségben, — hogy a köztársasági gárda teljes díszben vonult ki és díszőrségben posztolt, akár csak egy operai „Theatre Paréen.”

Es hivatalosan ünnepélyes volt Louis Barthou, volt miniszterelnök bevezető beszéde. Szinte ügyvédi perbeszédként hatott a német náci politika elleni kirohása, majd a „Népszövegség” jellemzése. Filozófiai kitérésben idézi Renant és valószínűleg belemelegszik a gyújtó, lendületes és végül nagyon egyszerű emberi szavakba.

Utána következett a tulajdonképpeni koncert, melyet a fekete tógába öltözött „Dávid király Kórusa” adott elő zengő, fájó, szívemarkoló régi héber templomi dalokkal. A kórusnak tenoristája pedig, tulvilágian zengő és árnyalatos hangjával nemcsak lelkes tapsokat, de könnyeket fakasztott a hallgatók szemébe. A közönség tombolva tapsolt, de csak a karmesterük köszönte meg a dicséretet. Maguk az énekesek, mint „Dávid Király kórusának” tagjai, a világi hívságokkal nem törődő, ünnepélyes komolysággal álltak a ragyogó terem ünneplése közben.

Mándy Ilona

Sport hírek

BÉCSBEN

nagy meglepetésre a Donau 2:0 arányban legyőzte az Austriát.

A TAC

törökországi turáján ujjban Sztambulban 3:1 arányban veszített a Feuer Bat-che ellen.

SONJA HENNIE

a korcsolyázás világajnoknője rövidesen Bukarestbe jön és bemutatja művészetét a főváros közönségének.

PAULINO SPANYOL BOXBAJNOK

aki nemrégén kikapott Carnerától, Rómából visszatérve azt a szenzációs nyilatkozatot tette spanyol újságírók előtt, hogy Carnera menedzsere meg akarta vesztegetni. A mérkőzés előtt tekintélyes összegű pénzt ajánlott fel, ha a nyolcadik menetben úgy tesz, mintha knock-out érte volna.

KRISTYOR (Hunyad megye): Mica (Kristyor)—Olympia PTT (Arad) futballmérkőzés 7:1 (4:1). A Roman mérnök által megszervezett bányatársulati csapat győnyörű eredményt ért el. Góllövők: Bortos (5) Aliman (3) Barosy és Pop.

SPORT

A nemzeti bajnokság a vasárnapi meccsek után

Brassó, november 8.

A vasárnapi mérkőzések után a Ripensia és az Amte rukkoltak előre a Gloria CFR és a Crisana helyére, a vezető helyre.

A csoport:

Ripensia	6	4	1	1	25:9	9
Gloria CFR	5	3	2	0	13:10	8
NAC	5	3	1	1	17:8	7
Juventus	5	3	1	1	12:7	7
U-Tricolor	5	2	2	1	8:7	6
Romania	6	2	1	3	15:15	5
Murcsul	6	0	1	5	9:23	1
Soimii	6	0	1	5	3:22	1

B. csoport:

AMTE	5	4	0	1	15:6	8
Crisana	5	3	2	0	17:6	8
CFR (Buk.)	4	3	0	1	7:3	6
Kinizsi	4	3	0	1	8:10	6
Universitatea	4	2	1	1	15:9	5
Tricolor	5	1	0	4	8:15	2
Venus	5	1	0	4	7:16	2
Brasovia	5	0	1	4	5:12	1

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állás-keresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

CSALADI HAZ: Bolonya—Obrassó kereszteszódésénél, fűdőszoa és minden mellékkeliséggel eladó. Beköltözhető. Érdeklődni: Brassó, Közép-utca 27. 13539

OLCSON ELADÓ: 1 nagy konyhakályha (kőzimunka), 1 nagy íróasztal, 1 fehér gye-rekály (matracal), 1 konyha-asztaliagy. 1 régi „Singer” varrógép, stb. Brassó, Szabad-ság-tér 28. sz. I. em. 13564

ELADÓ ADOMENTES HAZ. Brassó, Str. Crișana 2. 13565

36 H. P. GOZGEP, Siegel, Wiener-Neustadt gyártmány, ujonnan kijavítva, olcsón eladó. Felvilágosítás: Brassó, Str. Miron Christea 3. I. em. 13576

Allást nyer

Könyvelő azonnali belépésre kerestetik. Ajánlatokat „Videkre” jelígre a kiadóba. 13546

FELSŐRESZKESZÍTŐNYÖT KERESK. Ajánlatokat „Biztos megélhetés” jelígre a brassói kiadóba. 13569

Önálló szűcssegéd azonnal felvétetik. Császár szűcs, Marosvásárhely, Főter 6. 13577

Allást keres

Fiatal, főgimnáziumot végzett, Regátban volt pénztárnok és könyvelő, 5000 lej garanciával állást keres. Ajánlatokat „Megbízható” jelígre a brassói kiadóba. 13567

Lakás

Butorozott szoba előszobával kiadó. Kolostor-utca 25. II. Székelynél. 13549

Szoba, konyha lakást keresek. Cimeket a kiadóba „Pontos” jelígre. 13570

Vegyes

MAGASLATI helyen (leg-alább 1000 méter) napkurázás céljára, uri családnál téli hónapokra teljes ellátást keres lábadozó beteg. Ajánlatokat „Lábadozó” jelígre ármegjöléssel Rudolf Mossehoz, Cluj. 13553

FIATALOK tanácsadója. Szerelmi levelező, kiegészítő a társaság illemszabályaival. Bélyegnyelv, virágyelv, stb. Ara színes borítólappal 30 lej.

A tudás hatalom

Értékes könyvek szűlők, pedagógusok, nevelők számára:

A gyermek szervezete, életműködése, táplálása, gondozása, gyakori betegségei és ápolása. Irta: Dr. Orosz D., színes ill. gazdagon ellátva, 232 oldal, ára Lei 180.—

A gyermekek erkölcsi hibái és erkölcsi betegségei. Irta: Dr. Kármán E. 335 oldal, ára Lei 120.—

Csecsemőtáplálás és táplálkozási zavarok. Irta: Dr. Kármán S., 176 oldal, ára Lei 102.—

Az ideges gyermek. Irta: Dr. E. Wexberg, ára Lei 75.—

Orvosi tanácsok fiatal asszonyoknak. Irta: Dr. Földes L., gazdagon ill., ára Lei 90.—

Üzenet az anyáknak. Irta: W. Stekel. I. rész: Kisgyermekkor (csecsemőkortól két éves korig), ára Lei 78.—

II. rész: Óvodáskor és az első iskolaévek ára Lei 108.—

III. rész: Serdülőkor és az érettség kora ára Lei 114.—

Kapható:

Brassói Lapok Könyvosztályában

ELISMERTEN

a legjobb román szótár a Dr. DAVID GYORGY féle nagy

KÉZI SZÓTÁR

Részenként több mint 24 ezer címszót tartalmaz. Román-Magyar rész fűzve 60.— II. Magyar-Román rész fűzve 60.— a két rész együtt kötve egész vázson kötésben 150.— lej; díszes félbőr kötésben 240.— lej

LILIPUT ZSEBSZÓTÁR

2 rész ára 60.— lej

Kapható minden könyvkereskedésben. Kiadta a BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA

ŐSZI ÜLTETÉSHEZ

Nagy készlet elsőosztályú gyümölcsfát, sőtanyfát és többféle faiskolai cikket olcsó árban ajánl

GAZDASÁGI TANINTÉZET FAISKOLÁJA MEDIAS, ERDÉLY

Telefon: 29.

ARJEGYZÉK INGYEN

Primăria Municipiului Braşov

No. 27.945—1933

Serv. Economic

HIRDETMEY

A helybeli földmívelésügyi kamara 23—1933 számú körirata alapján ezenel közhírre tesszük, hogy a kamara 1934. tavaszán is fog gyümölcsfákat kiosztani leszállított árral. (Az árkülönbözetet a kamara fogja viselni.)

A gyümölcsfák elsőrendű minőségűek, mint 1933 tavaszán és pedig: Alma, szilva és barackfa 15 lej darabja, körte, cseresznye és meggyfa 10 lej darabja.

Ezenkívül a földmívelésügyi kamara „Kernocid” nevezetű rovarirtó szert — a gyümölcsfák tavaszi kezelésére — beszerzi és kiosztja, amelynek ára 17 lej azaz a piaci ár 50 százaléka, amely ki-lönbözetet a kamara fogja viselni.

A fák tavaszi ültetésére szükséges görök már most ősszel ásdandók. Azok, akik a fent nevezett fákba, vagy a rovarirtó szerből venni óhajtanak, f. december 1-ig a városi gazdasági osztályban jelentkezzenek jegyzékbe való felvétel végett, a fentemlített ár be-zezése mellett.

Brassó, 1933 november 3.

Primar: p. Secretar General Dr. C. Voicu mp. Dr. Popovici mp.

MOLNÁR-JOVITZA

Rádiósok könyve

A rádió elméleti és gyakorlati ismertetése. Legújabb évi kiadás, 373 ábrával.

ÁRA 144.— LEI

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában

Egy szülő sem nélkülözheti ezt a könyvet!

Üzenet az anyáknak

Óvodáskor és az első iskolaévek

91 oldal Lei 108.—

Serdülőkor és az érettség kora

79 oldal Lei 114.—

E két mű gyermeke lelki épségére vigyáz, — a lelki vezetés és nevelés nehéz művészetében nyújt Önnek biztos segítséget.

Irta: Prof. Dr. W. Stekel, fordította: Dr. Gartner Pál ideggyógyorvos. Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában Brassó, Kapu utca 56—58.